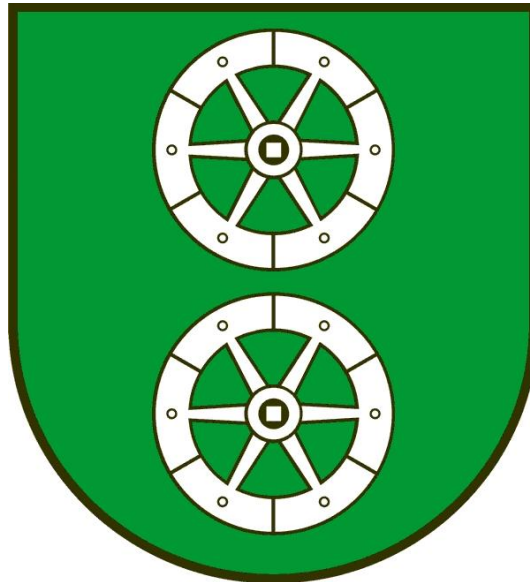

GMINA POLANKA WIELKA

Diagnoza służąca wyznaczeniu
obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie gminy Polanka Wielka

Instytut Rozwoju Miast

Zakład Polityki Miejskiej i Rewitalizacji

1. Wojciech Jarczewski – kierownik projektu
2. Antoni Matuszko
3. Martyna Tylka
4. Wojciech Dawid
5. Katarzyna Kudłacz
6. Dariusz Mikołajczyk
7. Kamil Nowak
8. Marta Ziółkowska

SPIS TREŚCI:

1.	WPROWADZENIE	2
2.	PROCEDURA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI ...	4
3.	WYZNACZENIE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH	5
4.	OKREŚLENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK W ZAMIESZKAŁYCH JEDNOSTKACH URBANISTYCZNYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA.....	8
I.	Dane liniowe.....	10
	Wskaźnik – Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	10
	Wskaźnik - Liczba osób pobierających zasiłek na 100 mieszkańców	15
	Wskaźnik – Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	28
II.	Dane poligonowe	33
	Wskaźnik – Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.	33
III.	Dane punktowe	35
	Wskaźnik – Średni ogólny wynik sprawdzianu szóstoklasisty (2016 r.)	35
5.	ANALIZA SFERY SPOŁECZNEJ.....	39
	ETAP 1.....	39
	ETAP 2.....	42
	ETAP 3.....	45
	ETAP 4.....	49
6.	ANALIZA POZOSTAŁYCH SFER	51
	Sfera gospodarcza	51
	Sfera środowiskowa	55
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	61
	Sfera techniczna	68
7.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	71
8.	WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI	72
	Obszary zamieszkałe	72
	Obszary niezamieszkałe	73
9.	PODSUMOWANIE	74

1. WPROWADZENIE

Gmina Polanka Wielka położona jest w południowej części kraju, na obszarze Małopolski, pomiędzy dolinami rzek Soły, Skawy i Wisły. To gmina wiejska zlokalizowana w Kotlinie Oświęcimskiej, na północnym skraju Wysoczyzny Osieckiej. Gmina posiada 13 przysiółków: Dalachowice, Granica Głębowska, Granica Osiecka, Granica Porębska, Hukowiec, Łysówka, Majcherowiec, Studziennik, Hajduga, Nowy Świat, Madejówka, Pasternik oraz Górka Madejowa. Administracyjnie gmina należy do powiatu oświęcimskiego wchodzącego w skład województwa małopolskiego. Miejscowość jest jedną z 9 gmin tego powiatu i jedną ze 126 gmin wiejskich Małopolski. Gminę tworzy jedna wieś – Polanka Wielka, która sąsiaduje z trzema gminami wiejskimi:

- od południa z gminą Osiek,
- od zachodu i północy z gminą Oświęcim,
- od wschodu z gminą Przeciszów (wszystkie wchodzą w skład powiatu oświęcimskiego).

Według Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku gmina Polanka Wielka zajmowała 24 km², co stanowi ok. 6% powierzchni powiatu i stawia gminę na ostatnim miejscu pod względem zajmowanego obszaru w całym powiecie oświęcimskim. Polanka Wielka jest najmniejszą samodzielną gminą w Polsce i w powiecie oświęcimskim. Liczba mieszkańców, zgodnie z ewidencją ludności udostępnioną przez Urząd Gminy, w 2016 roku wynosiła 4314 mieszkańców.

Gmina leży na pograniczu dwóch dużych aglomeracji – śląskiej i krakowskiej. Odległość Polanki Wielkiej od Krakowa wynosi ok. 60 km, od Katowic ok. 40 km, zaś od stolicy powiatu – Oświęcimia dzieli ją niespełna 15 km.

Terytorium gminy Gmina Polanka Wielka należy do Euroregionu Beskidy, utworzonego 9 czerwca 2000 r. – jednego z 7 euroregionów zlokalizowanych przy południowej granicy Polski. Euroregion Beskidy powstał na bazie porozumienia "Beskidy bez granic", czyli inicjatywy władz lokalnych miast i gmin beskidzkich polsko – słowacko – czeskiego pogranicza. Po stronie polskiej obejmuje przygraniczną część terenu województwa śląskiego i małopolskiego. W skład Euroregionu wchodzi: Stowarzyszenie "Region Beskidy" z siedzibą w Bielsku-Białej (Polska), Zdużenie Region Beskidy z siedzibą w Żylinie (Republika Słowacka), oraz Sdużeni Region Beskidy we Frydku – Mistku (Republika Czeska). Do Stowarzyszenia "Region Beskidy" należy: 28 gmin, w tym jedna na prawach powiatu (miasto Bielsko-Biała), 3 powiaty ziemskie, a ponadto członkowie wspierający oraz członkowie honorowi.

„Region Beskidy” obejmuje swoim zasięgiem obszar 1 850 km², który zamieszkiwany jest przez ok. 505 000 mieszkańców.

Poniższa tabela przedstawia funkcje spełniane przez gminę Polanka Wielka, które dotyczą poziomu lokalnego (**Tabela 1**).

Tabela 1. Funkcje spełniane przez gminę Polanka Wielka.

	Funkcja gminy	Opis
1	Administracyjna	Polanka Wielka jest siedzibą władz Gminy Polanka Wielka. W granicach gminy zlokalizowanych jest szereg obiektów użyteczności publicznej pełniących funkcje administracyjne na rzecz mieszkańców (m.in. Urząd Stanu Cywilnego w Polance Wielkiej).
2	Handlowo-usługowa	Polanka Wielka jest lokalnym centrum handlowo-usługowym dla mieszkańców gminy.
3	Mieszkaniowa	Dominującą zabudowę mieszkaniową jest zabudowa jednorodzinna.
4	Komunikacyjna	Polanka Wielka pełni rolę lokalnego centrum komunikacyjnego. W gminie krzyżują się szlaki komunikacji drogowej o znaczeniu krajowym i regionalnym. Przebiega przez nią droga wojewódzka nr 949. Sąsiaduje z następującymi obszarami Oświęcim (ok. 12 km), Brzeszcze (ok. 17 km), Chrzanów (ok. 17 km), Trzebinia (ok. 20 km), Jaworzno (ok. 25 km). Ponadto, gmina położona jest pomiędzy dwiema wielkimi aglomeracjami – śląską i krakowską.
5	Edukacyjna	Na terenie gminy zlokalizowanych jest po jednej placówce oświatowej i wychowawczej (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum).
6	Ochrony zdrowia i opieki medycznej	W gminie funkcjonuje Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Polance Wielkiej oraz trzy apteki.
7	Pomocy społecznej	Na terenie gminy zlokalizowany jest ośrodek pomocy społecznej.
8	Kulturalna	W Polance Wielkiej funkcjonuje Gminne Centrum Kultury. Odbývają się tutaj liczne zajęcia dla dzieci i dorosłych. Działają także Zespoły i Koła zainteresowań.
9	Turystyczna	Gmina Polanka Wielka cechuje się bogactwem i zróżnicowaniem obiektów zabytkowych. Najważniejszym obiektem zabytkowym w przestrzeni gminy jest Kościół św. Mikołaja, Zespół Pałacowy wraz z Parkiem, pomnik ku czci poległych w I i II wojnie światowej, stary cmentarz, kapliczki przydrożne oraz punkty krajobrazowe z widokiem na Wyżynę Krakowską i Śląską, Kotlinę Oświęcimską oraz pasma Beskidu Małego.
10	Sportowo-rekreacyjna	W gminie działa Ludowy Klub Sportowy „Strumień”.

2. PROCEDURA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Przedstawiona procedura delimitacji spełnia wymogi *ustawy o rewitalizacji z 2015 r.* w zakresie zbierania i przetwarzania, a także sposobu wizualizacji danych. Przyjęta metodologia, opracowana w Instytucie Rozwoju Miast, składała się z trzech etapów:

1. W pierwszej kolejności wyznaczono zamieszkałe jednostki urbanistyczne, stanowiące niepodzielne na kolejnych etapach prac fragmenty obszaru gminy, dla których zbierane i przetwarzane są dane dotyczące zjawisk w sferze społecznej, jak również w pozostałych sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Wstępny podział został poddany konsultacjom z przedstawicielami Urzędu Gminy Polanka Wielka. Po zakończeniu konsultacji i naniesieniu uwag zatwierdzony został ostateczny podział na jednostki urbanistyczne.
2. Kolejnym etapem było przeprowadzenie analizy wskaźnikowej i wskazanie obszaru zdegradowanego. Szczegółowej analizie poddano zebrane dane dotyczące degradacji w sferze społecznej. Wykorzystując wskaźnik syntetyczny wskazano te jednostki urbanistyczne, w których występuje kryzys w tej sferze. Ponadto, dla wszystkich analizowanych jednostek urbanistycznych zebrano informacje o degradacji dotyczącej sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W ten sposób wskazano zdegradowane podobszary zamieszkałe.
3. Spośród zamieszkałych jednostek urbanistycznych uznanych za zdegradowane (tj. tych, na których natężenie kryzysu było najwyższe), jako obszar rewitalizacji wskazano 3 jednostki zamieszkałe.

3. WYZNACZENIE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH

Pierwszym etapem w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji było wyznaczenie **zamieszkałych**, homogenicznych jednostek urbanistycznych. Jednostki te mają na celu uchwycenie specyfiki poszczególnych terenów, zwłaszcza funkcji dominującej na określonym obszarze, sposobu zagospodarowania przestrzennego oraz intensywności użytkowania, w pełni umożliwiając analizę zróżnicowania przestrzeni gminnej w kontekście wyznaczania obszaru zdegradowanego. Jedną z wielu zalet prowadzenia analiz w tak wyznaczonych jednostkach jest wysoka porównywalność wskaźników.

W procedurze wyznaczania jednostek urbanistycznych wykorzystano informacje dotyczące granic administracyjnych, obszaru zabudowy i użytkowania terenu, użytkowania gruntów, występowania dróg, cieków i obszarów cennych przyrodniczo (**Tabela 2**).

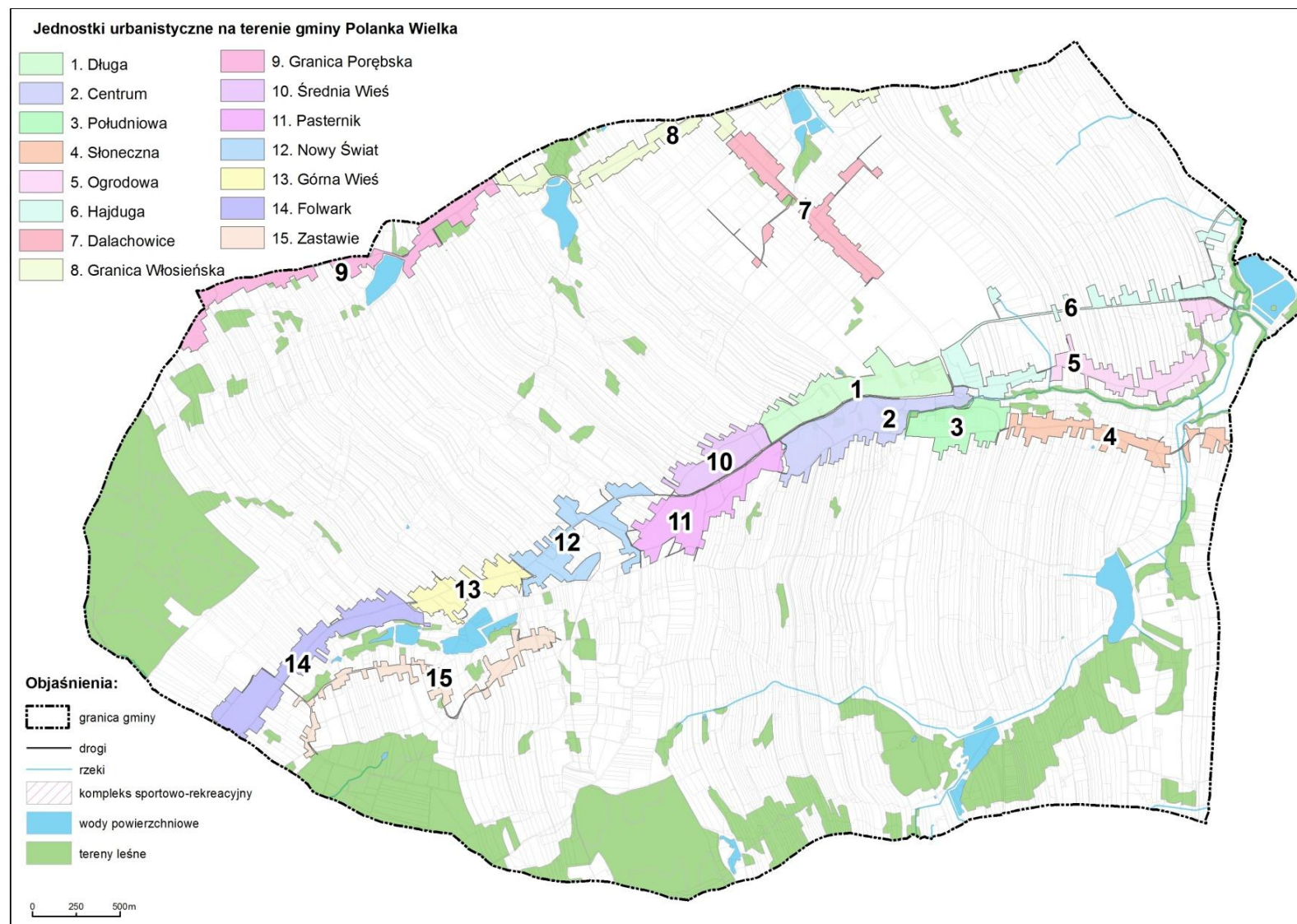
Tabela 2. Dane wykorzystane w procedurze wyznaczania jednostek urbanistycznych

Czynnik	Źródło danych	Zakres wykorzystywanych informacji	Przykładowe zestawy danych
GRANICE ADMINISTRACYJNE	- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej	- granice gminy - granice obszarów ewidencyjnych	- Państwowy Rejestr Granic - BDOT 10k
URBANIZACJA	- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej - Urząd Gminy Polanka Wielka	- obszar zabudowy - użytkowanie terenu - granice administracyjne	- mapa topograficzna - ortofotomapa - BDOT 10k
MORFOLOGIA	- Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu - Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej - Urząd Gminy Polanka Wielka	- użytkowanie gruntów - budynki - ciągi komunikacyjne	- ewidencja gruntów i budynków Gminy Polanka Wielka - ortofotomapa Gminy Polanka Wielka - Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Polanka Wielka, - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
PRZYRODNICZE	- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej	- wody powierzchniowe - obszary cenne przyrodniczo	- BDOT 10k

Na podstawie powyższych danych w obrębie gminy Polanka Wielka wyznaczono 15 zamieszkałych jednostek urbanistycznych (**Tabela 3, Rysunek 1**). Poniższa delimitacja odpowiada podziałowi administracyjnemu gminy na okręgi wyborcze (15 okręgów) oraz przebiegowi głównych traktów komunikacyjnych. Szczegółowy podział podyktowany był koniecznością spełnienia wymogów ustawowych, tj.: „Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy” (art. 10 ust. 2). Ich granice poprowadzono zgodnie z granicami działek ewidencyjnych oraz użytków gruntów. Zastosowany podział umożliwił wyznaczenie jednostek o porównywalnej wielkości oraz zbliżonej liczbie mieszkańców.

Tabela 3. Powierzchnia oraz liczba ludności zamieszkującej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych w gminie Polanka Wielka

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Powierzchnia [ha]	Odsetek powierzchni [%]	Mieszkańcy	Odsetek mieszkańców [%]
1	Długa	19,20	0,80	219	5,08
2	Centrum	20,36	0,85	341	7,90
3	Południowa	11,33	0,47	185	4,29
4	Słoneczna	11,30	0,47	288	6,68
5	Oгородowa	13,45	0,56	255	5,91
6	Hajduga	16,23	0,68	319	7,39
7	Dalachowice	14,08	0,59	308	7,14
8	Granica Włosieńska	15,34	0,64	274	6,35
9	Granica Porębska	16,35	0,69	293	6,79
10	Średnia Wieś	10,63	0,45	249	5,77
11	Pasternik	17,74	0,74	274	6,35
12	Nowy Świat	15,67	0,66	308	7,14
13	Górna Wieś	9,94	0,42	254	5,89
14	Folwark	20,14	0,84	314	7,28
15	Zastawie	11,41	0,48	264	6,12
Gmina Polanka Wielka		2386,6	9,26	4314	96,08

Rysunek 1. Wyznaczone jednostki urbanistyczne na terenie gminy Polanka Wielka.

4. OKREŚLENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK W ZAMIESZKAŁYCH JEDNOSTKACH URBANISTYCZNYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji (art. 9 ust. 1) za obszar zdegradowany uznaje się obszar charakteryzujący się występowaniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, jak również niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), a także w przynajmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W analizie służącej określeniu kryzysu w poszczególnych sferach wykorzystano wskaźniki charakteryzujące negatywne zjawiska w wyznaczonych uprzednio jednostkach urbanistycznych (**Tabela 4, Tabela 5**).

Tabela 4. Strefa społeczna – zjawiska oraz wykorzystane wskaźniki i mierniki

Zjawisko	Przykładowe wskaźniki/mierniki	Źródło danych
BEZROBOCIE	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu
	Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	
UBÓSTWO	Liczba osób pobierających zasiłek na 100 mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej
	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	
	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych-rodzina wielodzietna/ prowadzenie gospodarstwa domowego	
	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	
	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	
	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców	
	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	
	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	

	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców	
	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego na 100 mieszkańców	
	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców	
PRZESTĘPCZOŚĆ	Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu
	Liczba wykroczeń ze znamionami przestępstw na 100 mieszkańców	
	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	
POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty (2016 r.)	Szkoła Podstawowa w Polance Wielkiej
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA I OBYWATELSKA	Frekwencja w wyborach parlamentarnych	Państwowa Komisja Wyborcza
	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Urząd Gminy Polanka Wielka

Tabela 5. Sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna – zjawiska oraz wykorzystane wskaźniki i mierniki (stan na 2015 rok)

Zjawisko	Przykładowe wskaźniki/mierniki	Źródło danych
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Odsetek aktywnych przedsiębiorców	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
	Odsetek wyrejestrowanych i zawieszonych przedsiębiorców	
ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA, HAŁASEM I POKRYCIE AZBESTEM	Poziom średniodobowego stężenia pyłu PM10	Małopolska Infrastruktura Informacji Przestrzennej
ZANIECZYSZCZENIE HAŁASEM	Położenie wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych	Targeo
POKRYCIE AZBESTEM	Udział posesji z wyrobami zawierającymi azbest	Urząd Gminy Polanka Wielka
DOSTĘPNOŚĆ SIECI KANALIZACYJNEJ	Stopień skanalizowania	Urząd Gminy Polanka Wielka
DOSTĘPNOŚĆ PRZEDSZKOLI I ŻŁOBKÓW	Liczba dzieci w wieku 0-5 lat przypadająca na 1 miejsce w przedszkolu	Urząd Gminy Polanka Wielka

DOSTĘPNOŚĆ OŚRODKÓW EDUKACYJNO - KULTURALNYCH	Dostępność do ośrodków edukacyjno - kulturalnych	Urząd Gminy Polanka Wielka
DOSTĘPNOŚĆ PLACÓWEK ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI ZDROWOTNE	Dostępność do placówek świadczących usługi zdrowotne	Urząd Gminy Polanka Wielka
DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ	Dostępność do infrastruktury sportowej	Urząd Gminy Polanka Wielka
STAN TECHNICZNY BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	Ocena stanu technicznego budynków użyteczności publicznej	Urząd Gminy Polanka Wielka
STAN TECHNICZNY ZABYTKÓW	Ocena stanu technicznego zabytków na terenie gminy	Urząd Gminy Polanka Wielka

W zależności od typu zgromadzonych danych (punktowe, liniowe, poligonowe) zastosowano określone metody ich przetwarzania. Wykorzystane w analizie dane miały postać wektorową, co oznacza, że posiadały informacje o obiektach (punktowych, liniowych lub powierzchniowych), których opisanie możliwe jest przy użyciu zbioru punktów o określonych współrzędnych. Dane GIS wykorzystane w analizie reprezentowały trzy rodzaje geometrii plików wektorowych (trzy typy danych) (Suchecka J. (red.), 2014, *Statystyka przestrzenna. Metody analiz struktur przestrzennych*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa):

- **Dane poligonowe** – stanowiące zbiory współrzędnych definiujących, odwzorowane na mapie za pomocą obszarów o zamkniętych granicach;
- **Dane punktowe** – opisane przez pary współrzędnych x i y, odwzorowane na mapie za pomocą punktów;
- **Dane liniowe** – stanowiące zbiory współrzędnych definiujących kształt, odwzorowane na mapie za pomocą linii.

I. DANE LINIOWE

Wskaźnik – Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym

Według danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu, na dzień 4.10.2016 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 47 osób bezrobotnych. Dane na dzień 29.09.2016 rok przedstawiają 23 osoby długotrwale bezrobotne.

Miarodajnym wskaźnikiem poziomu bezrobocia jest procentowy udział bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym oraz długotrwale bezrobotni na 100 osób w wieku produkcyjnym (dla gminy Polanka Wielka wyniósł kolejno 1,8%; 0,9%).

1. Dane

- a) Granice jednostek urbanistycznych,
- b) Osie ulic:

- Dane w postaci liniowego pliku shapefile zawierającego osie ulic w gminie wraz z nazwami.
- c) Punkty adresowe GUS,
- d) Dane dotyczące osób bezrobotnych:
 - Arkusz kalkulacyjny zawierający zbiorcze informacje na temat osób bezrobotnych w gminie Polanka Wielka. Każdy rekord przyporządkowano do danej ulicy.
 - Następnie przyporządkowano liczbę osób w wieku produkcyjnym według ulic do poszczególnych jednostek na podstawie gminnej ewidencji ludności (źródło: Urząd Gminy Polanka Wielka).

2.Przetwarzanie danych

- a) Punkty adresowe:
 - Punkty adresowe przyporządkowano do jednostek urbanistycznych,
 - Obliczono liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym dla każdej jednostki urbanistycznej.
- b) Dane dotyczące bezrobocia:
 - Tabelę połączono z plikiem zawierającym osie ulic.

3. Analiza danych

- a) Osie ulic z danymi dotyczącymi bezrobocia:
 - Każdy fragment ulicy z przyporządkowanymi osobami bezrobotnymi został przypisany do jednostki urbanistycznej.
- b) W przypadku, gdy ulica została podzielona między jednostki, liczbę osób bezrobotnych rozdzielono na klastry, przy uwzględnieniu udziału liczby mieszkańców danego fragmentu ulicy w klastrze w stosunku do mieszkańców zamieszkujących przy całej ulicy:

$$P = \frac{w * x}{z}$$

Gdzie:

P – liczba osób bezrobotnych przy fragmencie ulicy należącym do klastra

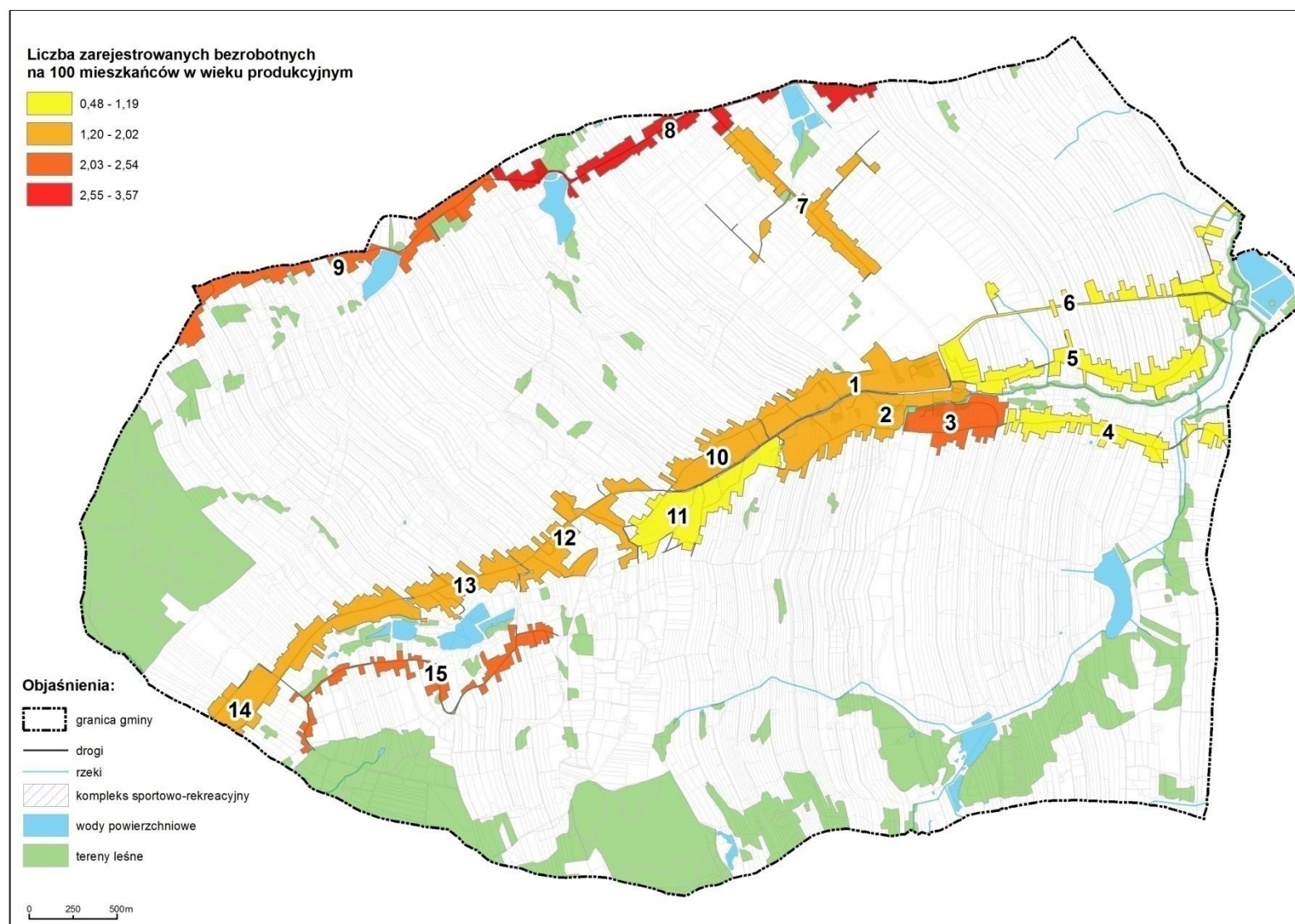
w – liczba osób zameldowanych przy fragmencie ulicy należącym do klastra

x – liczba osób bezrobotnych przy danej ulicy

z – liczba osób zameldowanych przy danej ulicy

- c) Zsumowano liczbę osób bezrobotnych dla każdej jednostki urbanistycznej i przeliczono ją na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

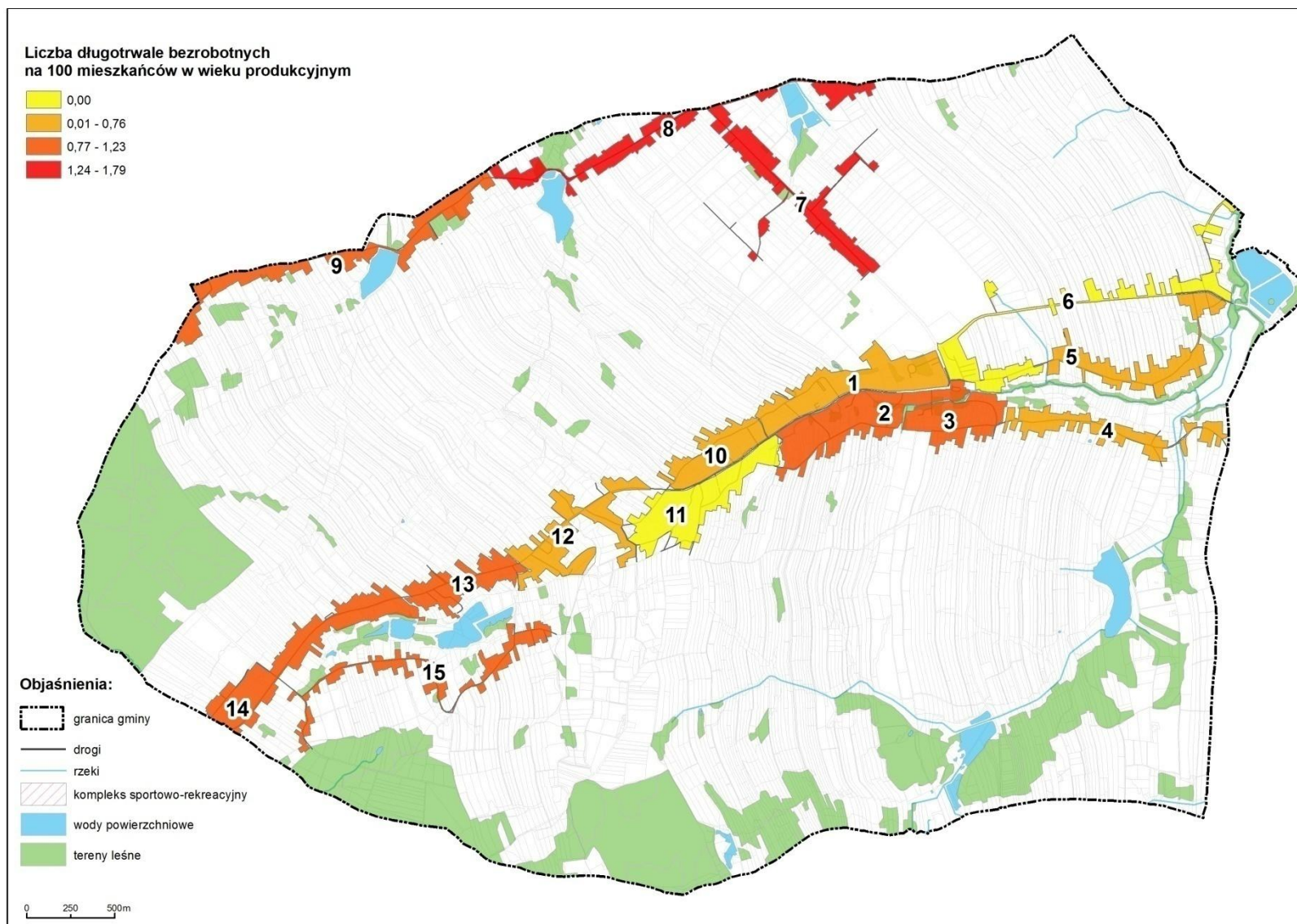
4.Wizualizacja danych:

Rysunek 2. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Analogiczną metodę zastosowano przy obliczeniach następujących wskaźników:

- Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Rysunek 3. Liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Wskaźnik - Liczba osób pobierających zasiłek na 100 mieszkańców

Na terenie gminy Polanka Wielka swoją działalność prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców wyniósł 1,90%.

Według Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej jako najczęstszy powód udzielania świadczeń z zakresu pomocy społecznej wyróżniono bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych – rodzina wielodzietna/prowadzenie gospodarstwa domowego. Istotnymi przyczynami były również bezrobocie i wielodzietność. W dalszej kolejności pomoc otrzymywały rodziny, które zmagaly się z długotrwałą i ciężką chorobą oraz ubóstwem. W roku 2016 ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 79 rodzin.

Obliczenia na poziomie wyznaczonych jednostek urbanistycznych:

1. Dane

- a) Granice jednostek urbanistycznych.
- b) Punkty adresowe GUS.
- c) Liczba osób objętych pomocą społeczną według punktów adresowych (źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej).

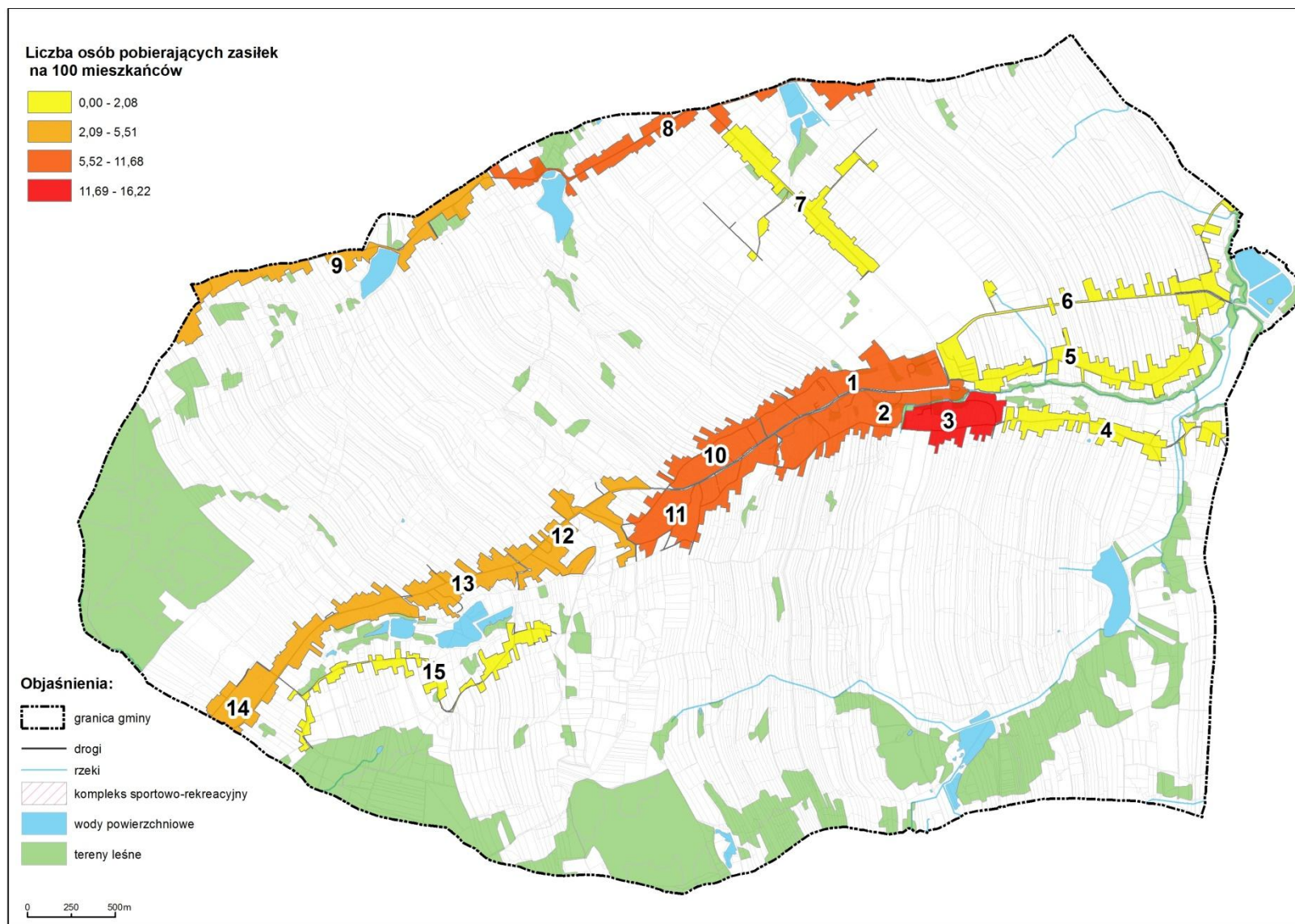
2. Przetwarzanie danych

- a) Punkty adresowe przyporządkowano do jednostek urbanistycznych.
- b) Dane zawierające liczbę osób objętych pomocą społeczną według ulic przypisano do poszczególnych jednostek urbanistycznych.

3. Analiza danych

- a) Otrzymane wartości odniesiono do liczby mieszkańców w jednostkach.
- b) Uzyskane wyniki obrazujące odsetek osób pobierających zasiłki z pomocy społecznej wyrażono w procentach.

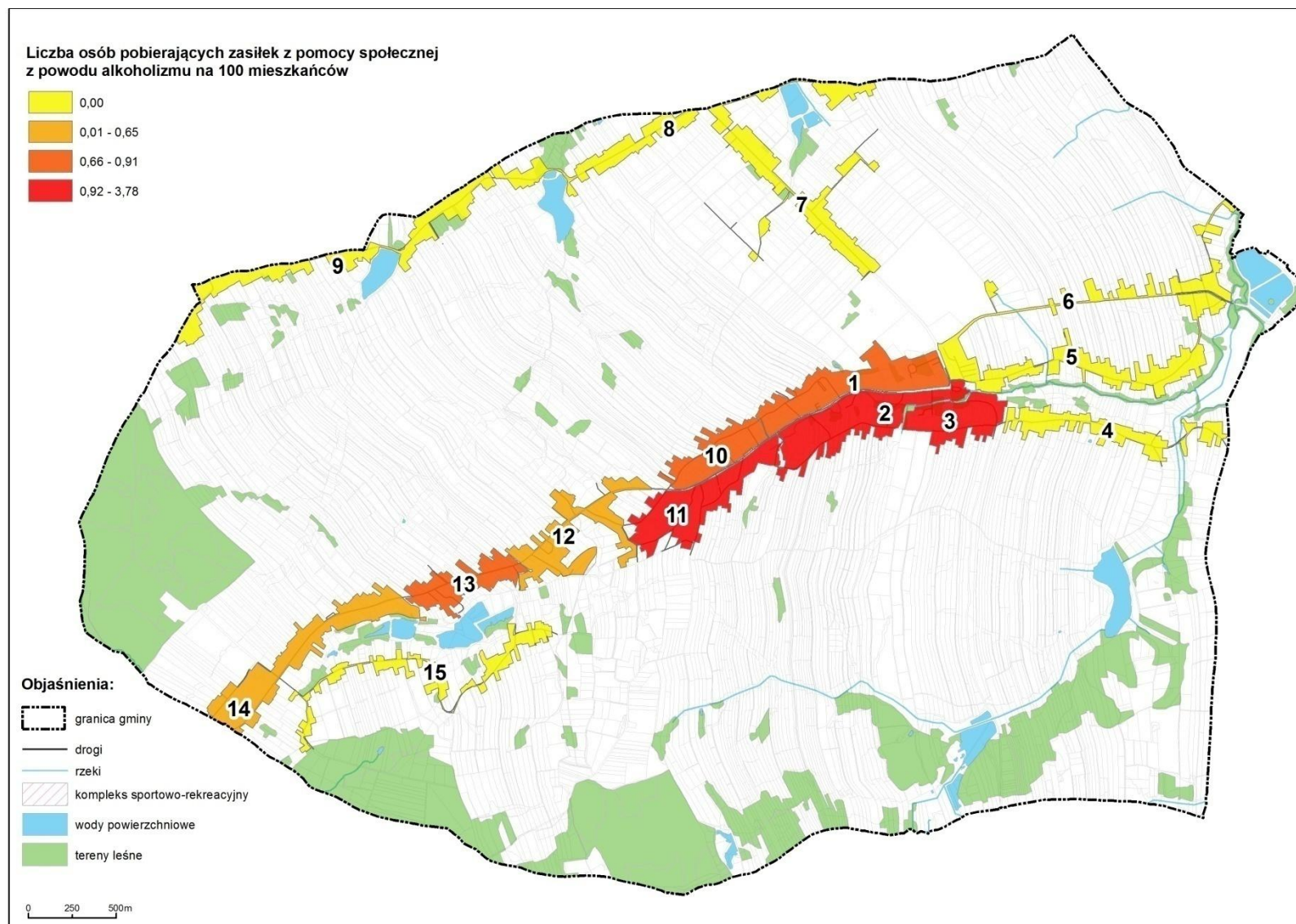
4. Wizualizacja danych:

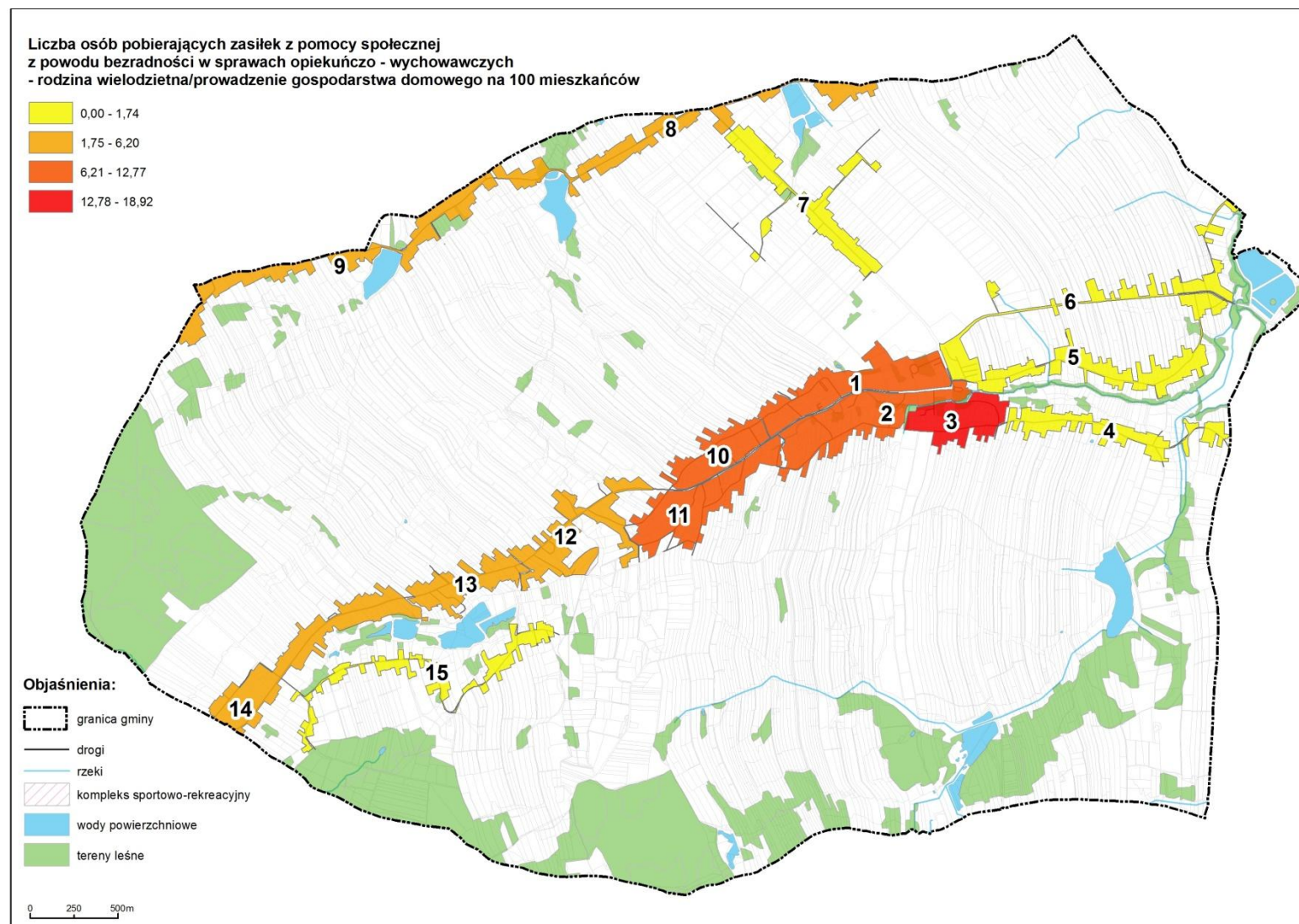
Rysunek 4. Liczba osób pobierających zasiłek na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Analogiczną metodę zastosowano przy obliczeniach następujących wskaźników:

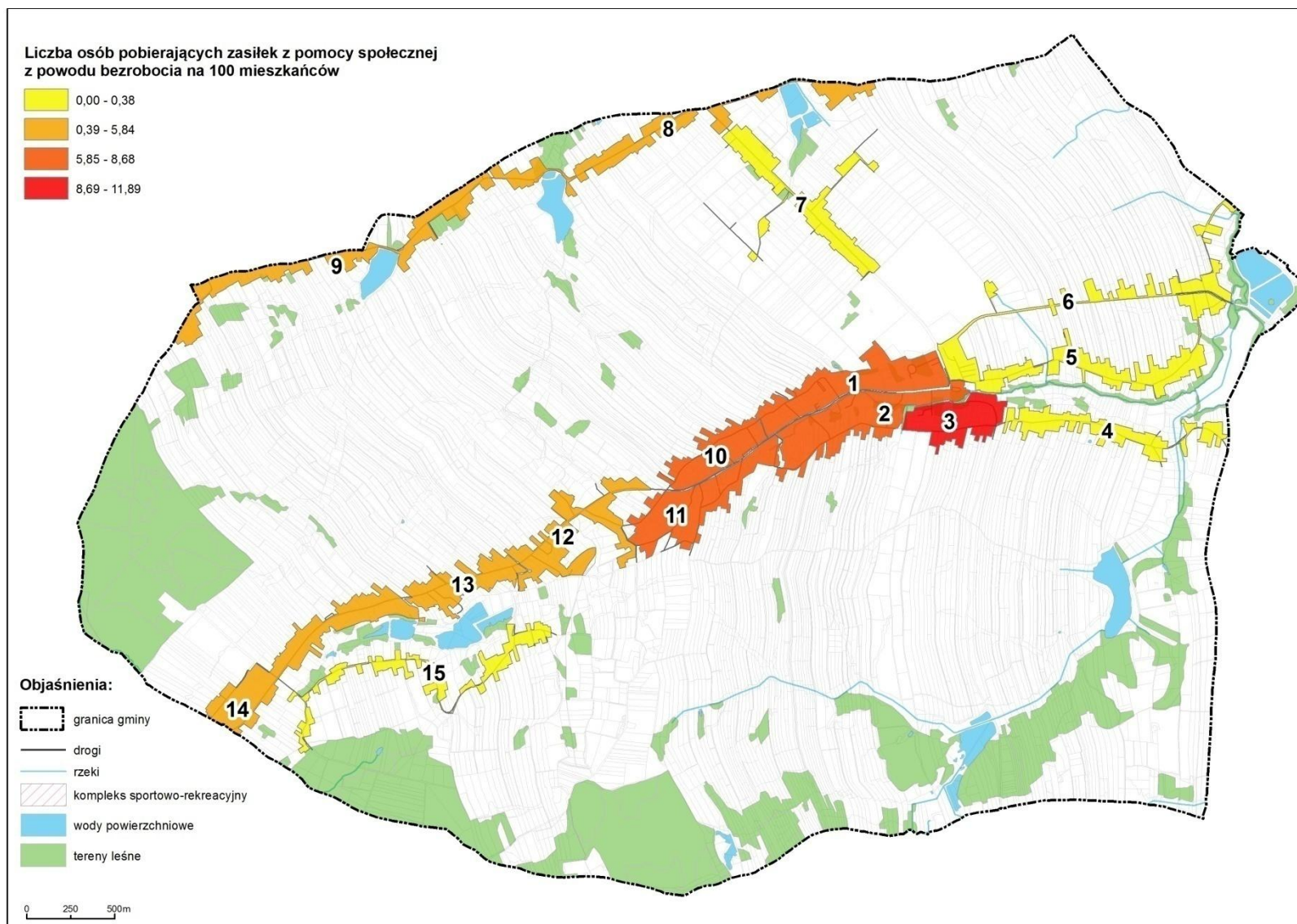
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców,
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych-rodzina wielodzietna/ prowadzenie gospodarstwa domowego,
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców,
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców,
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców,
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców,
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców,
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnienie z zakładu karnego na 100 mieszkańców,
- Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców.

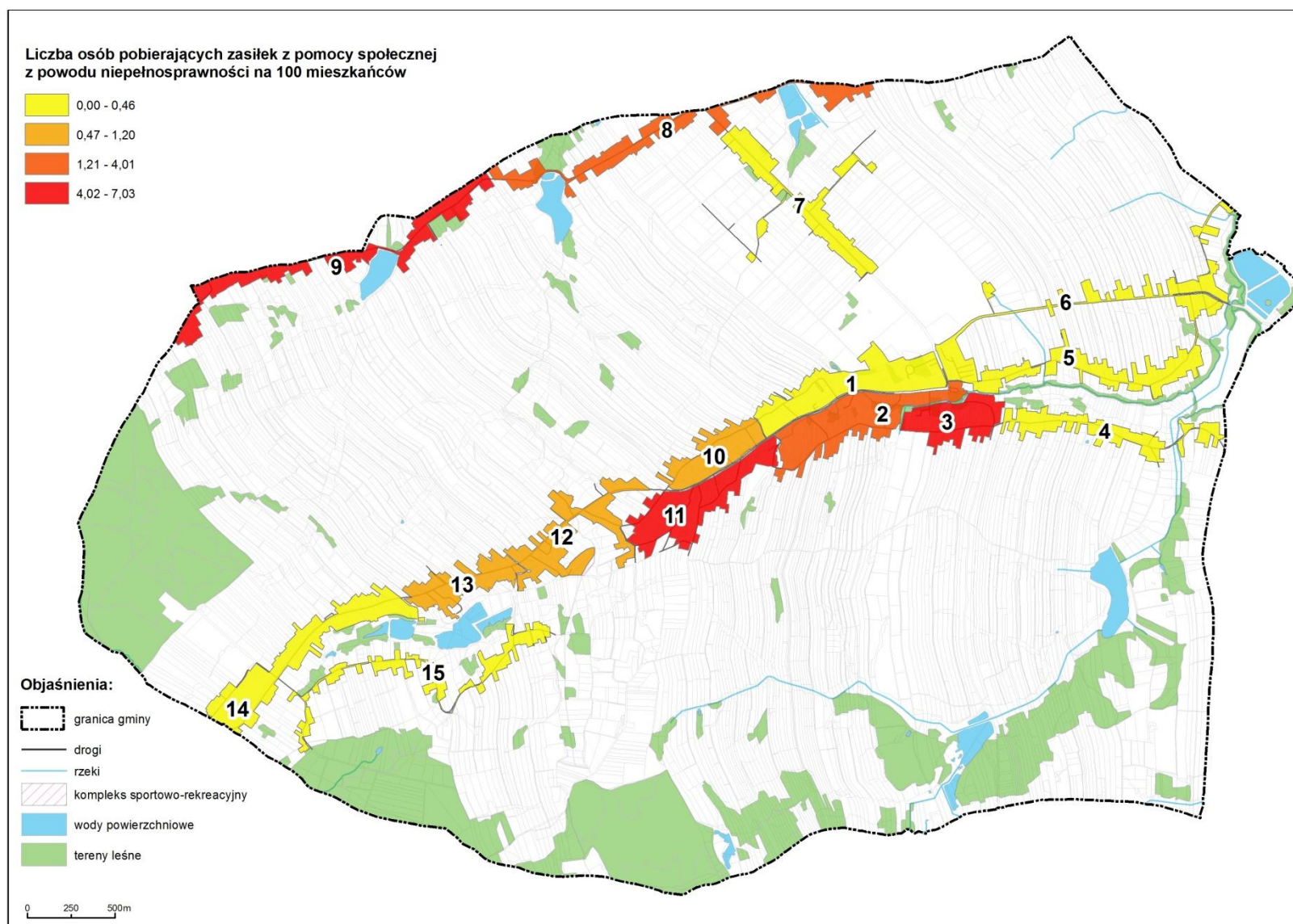
Rysunek 5. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

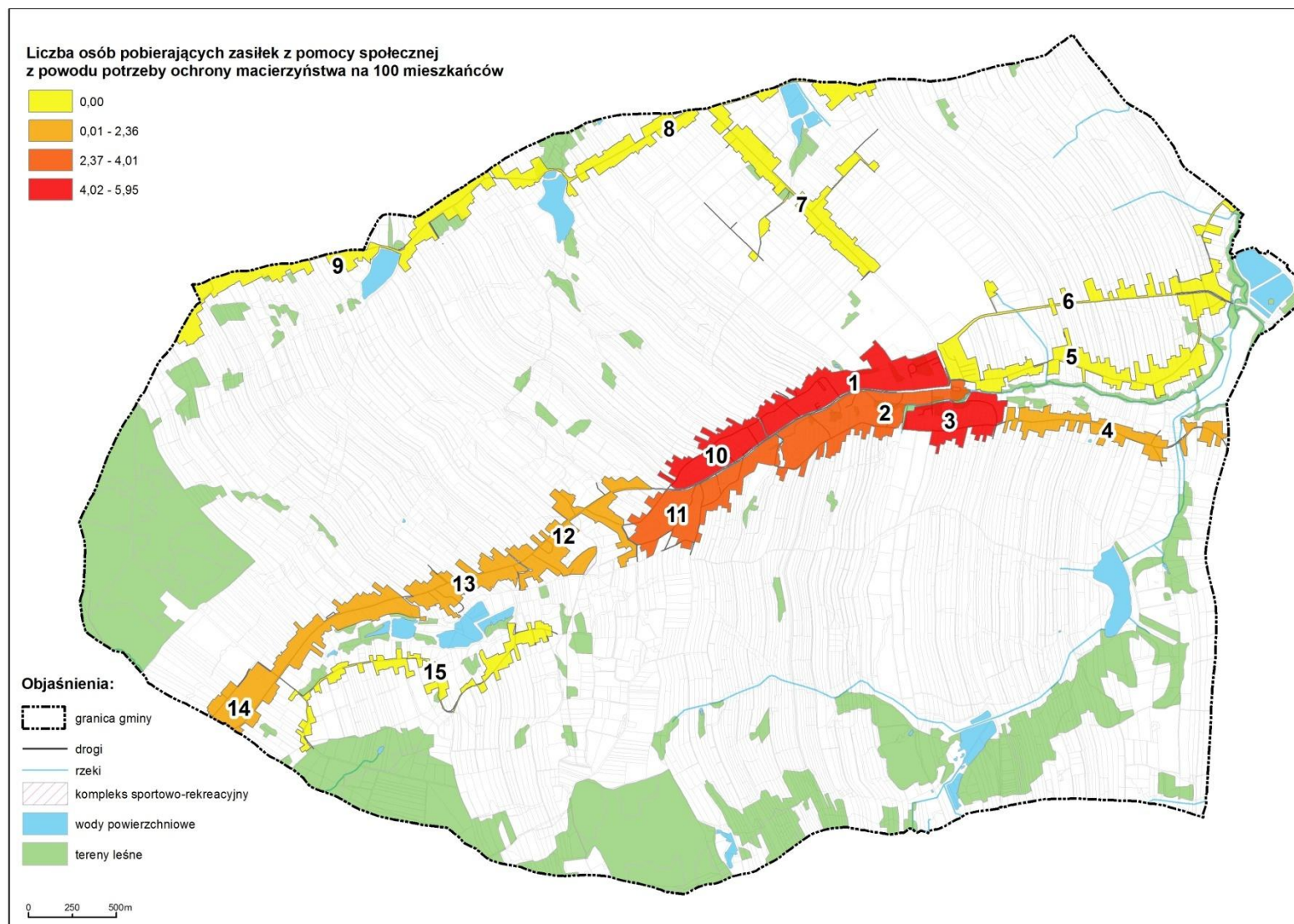
Rysunek 6. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – rodzina wielodzietna/ prowadzenie gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

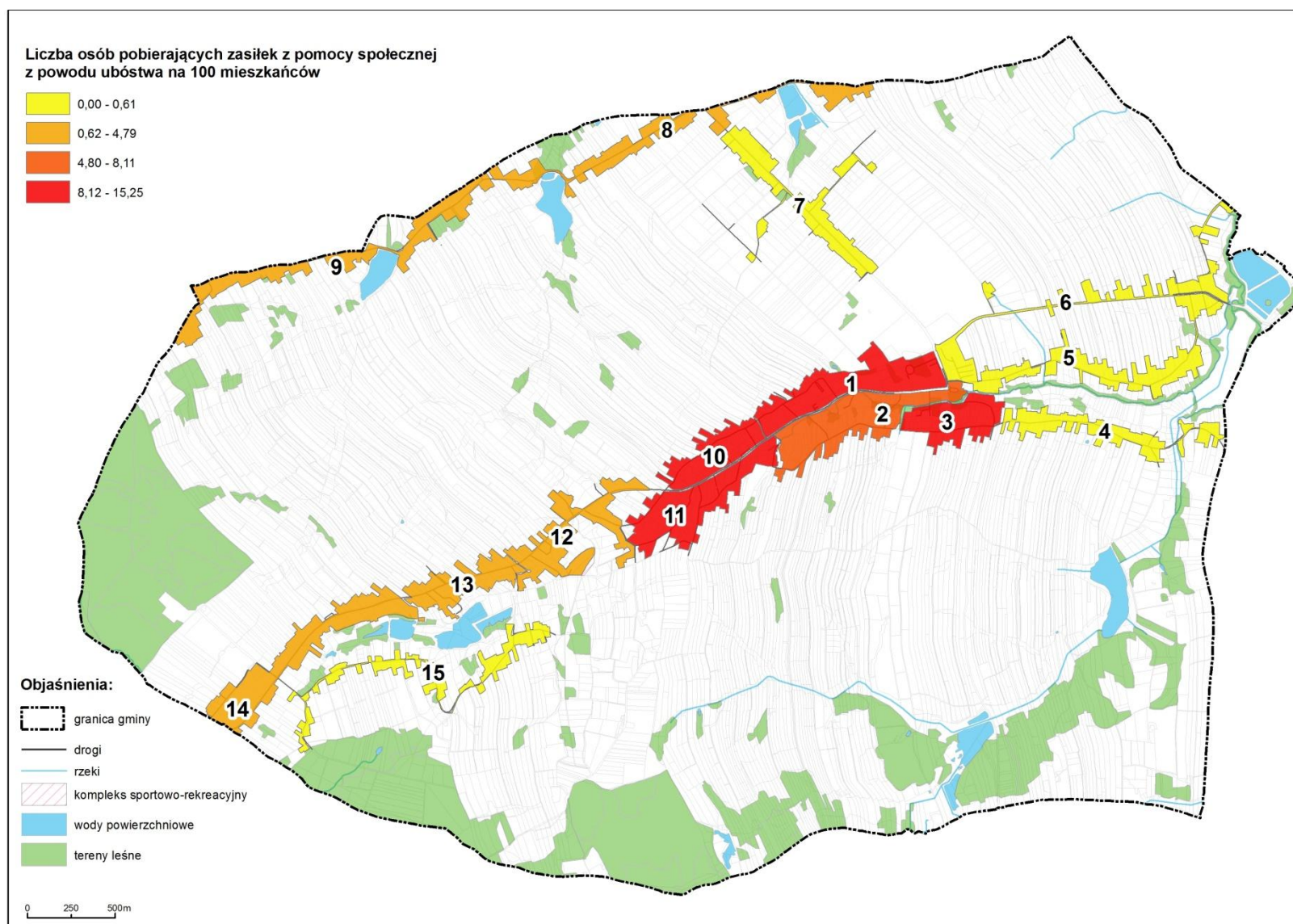
Rysunek 7. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

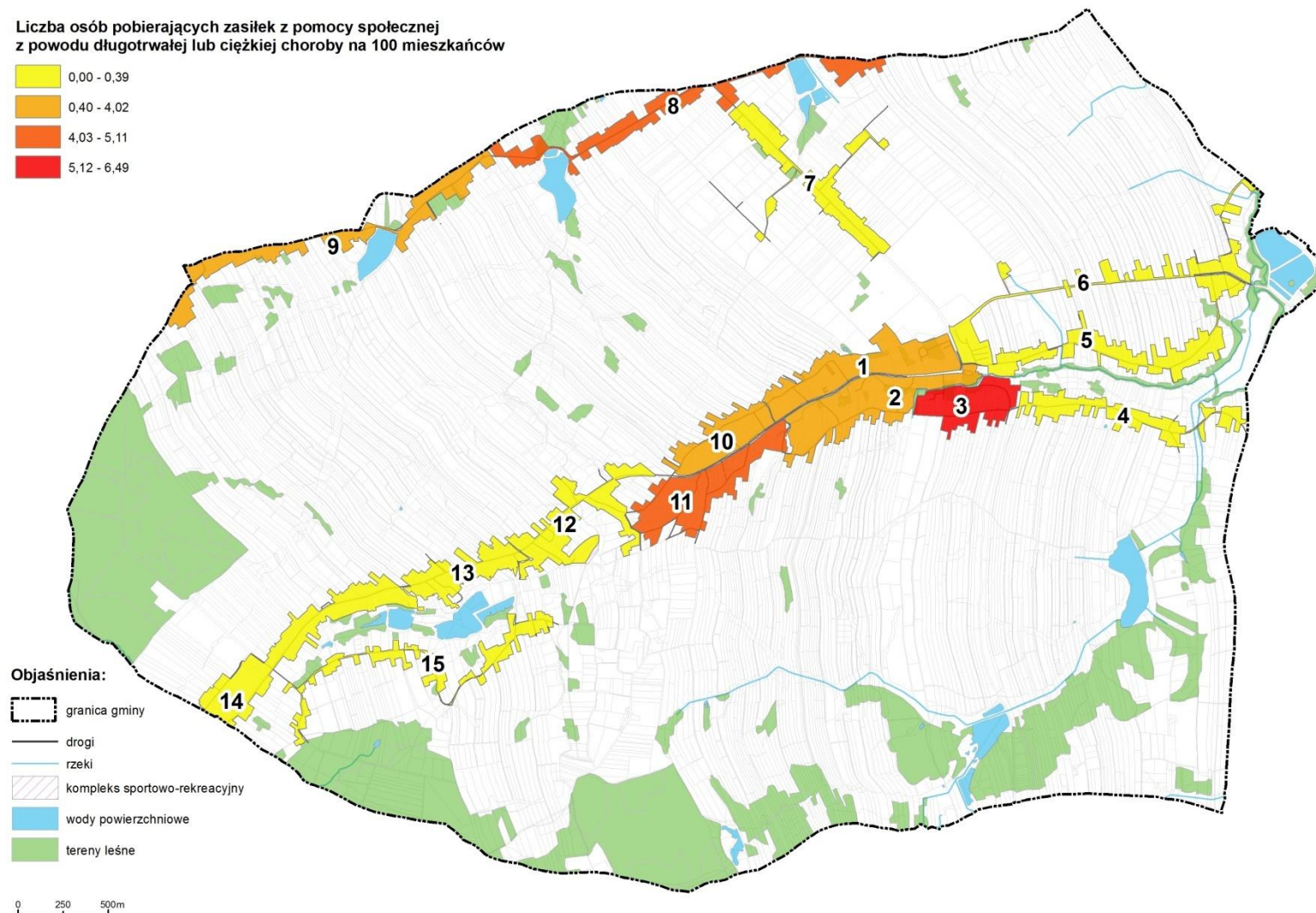
Rysunek 8. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

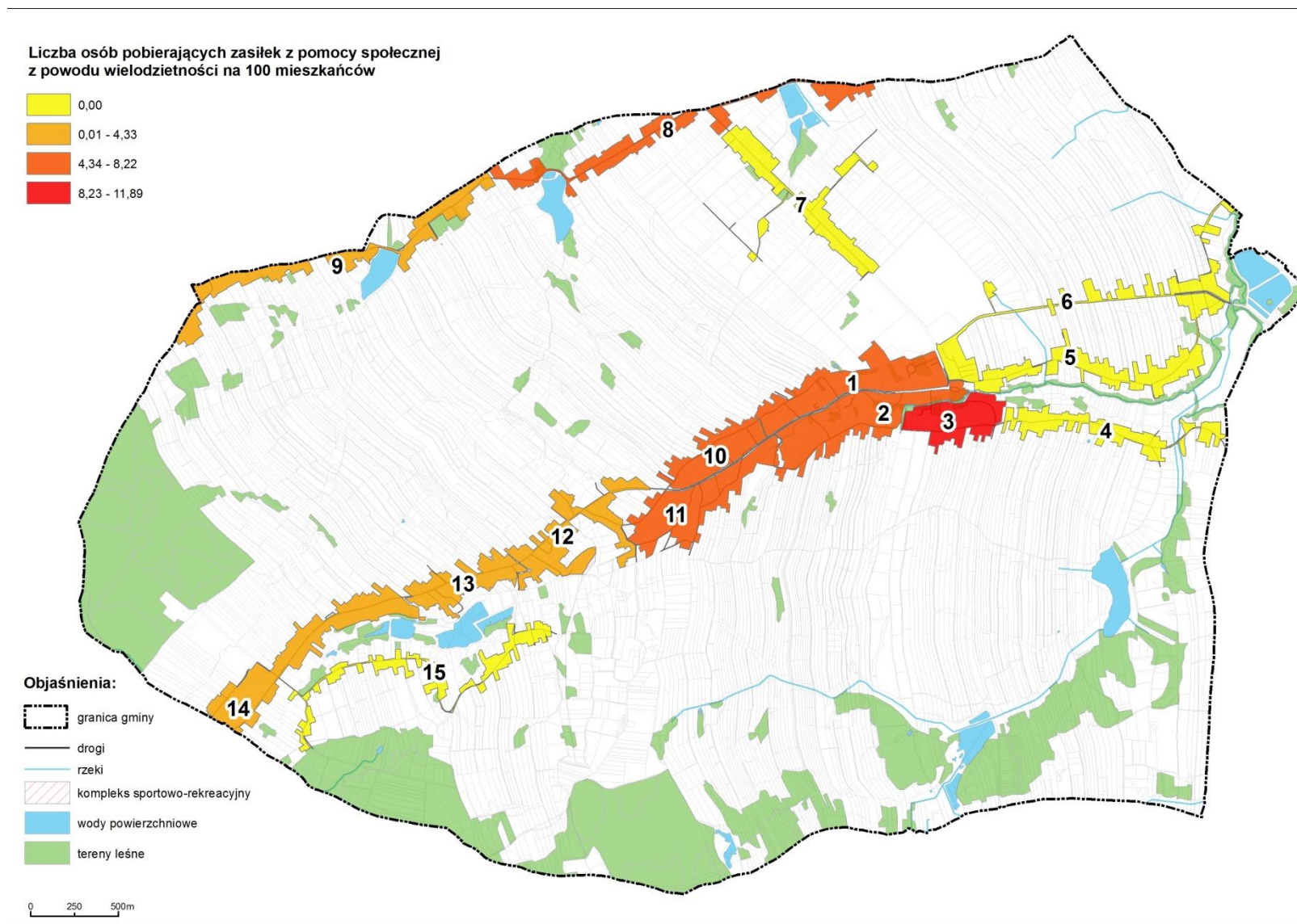
Rysunek 9. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

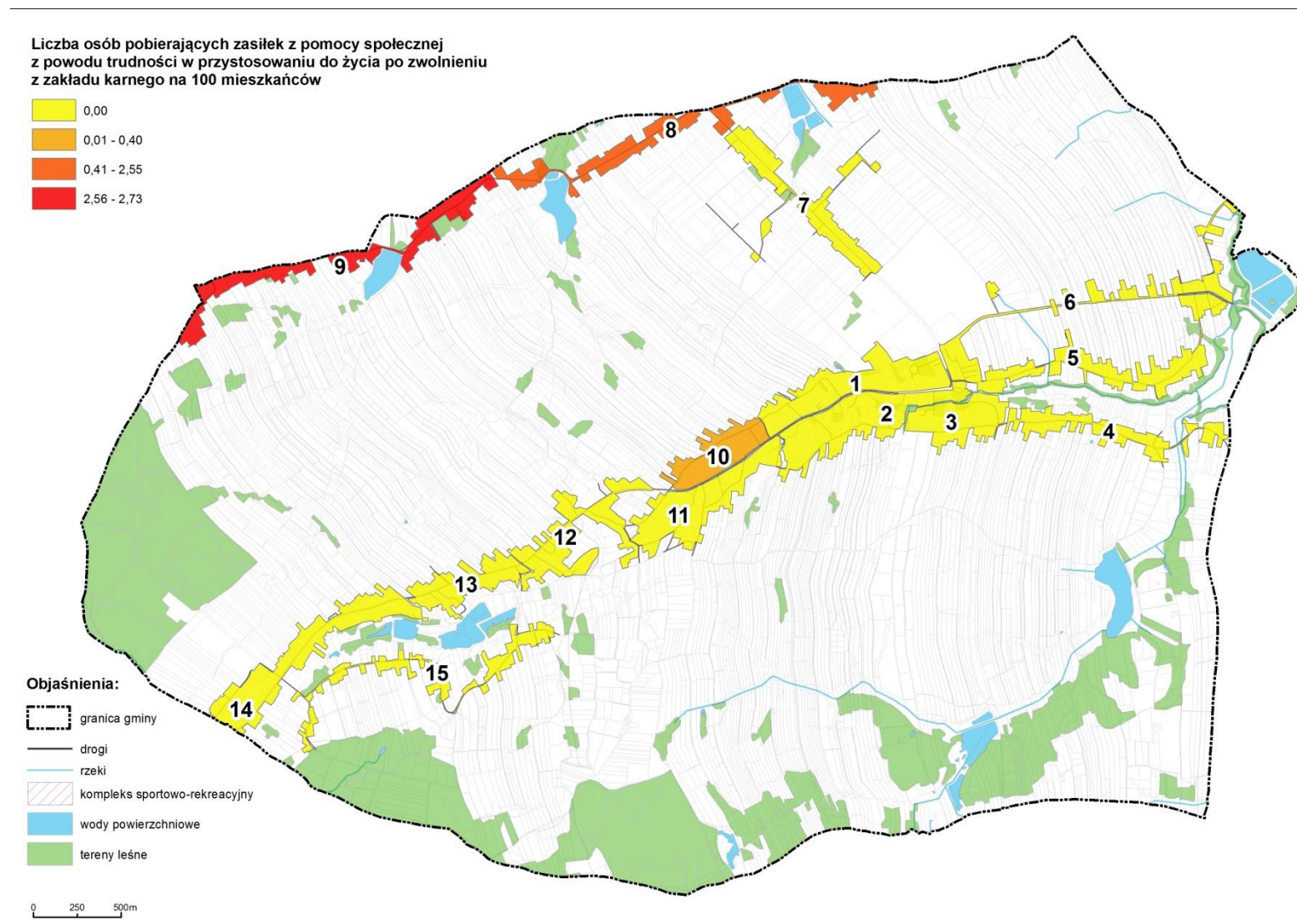
Rysunek 10. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

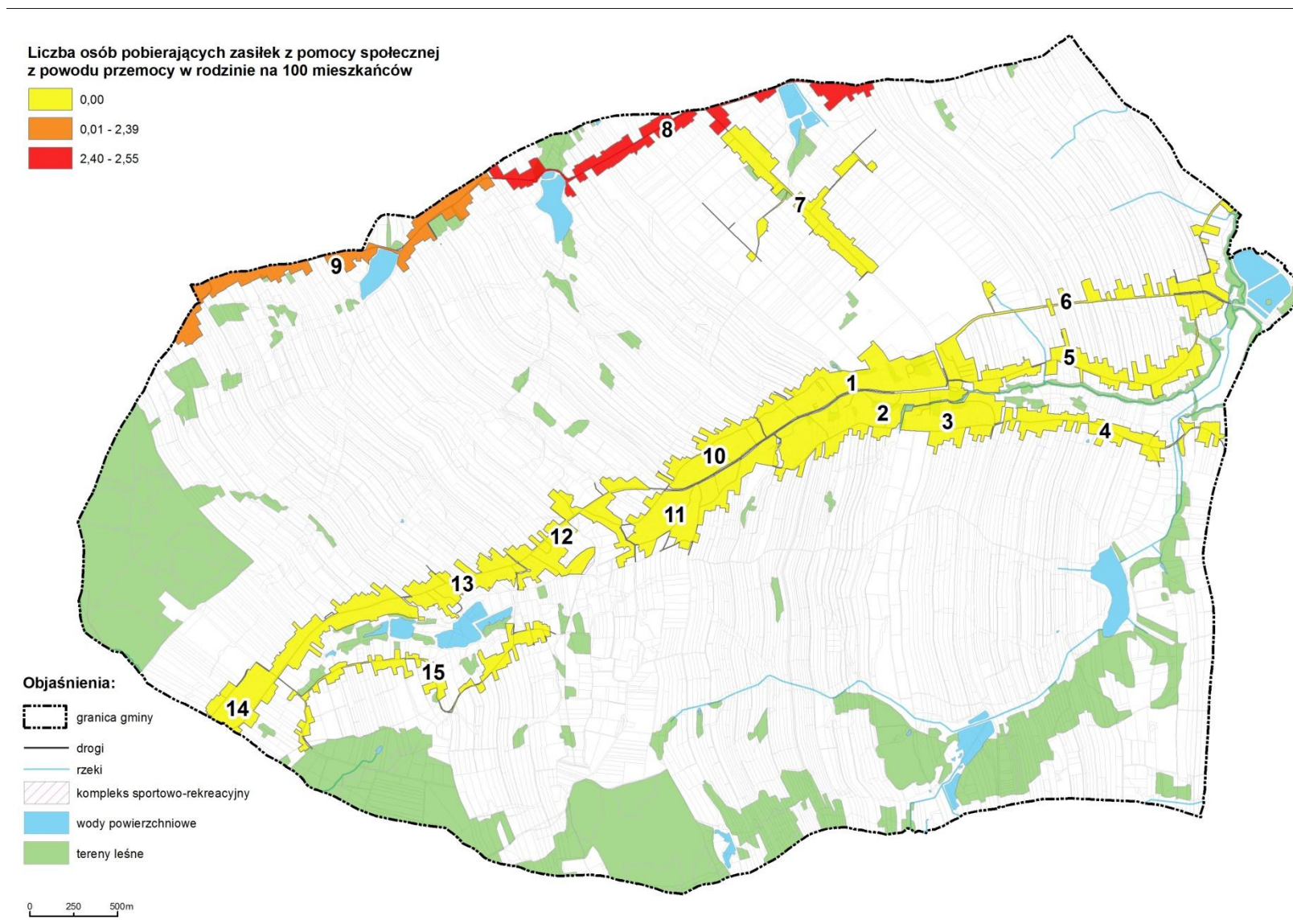
Rysunek 11. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Rysunek 12. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu wieloletniej niepełnosprawności na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Rysunek 13. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Rysunek 14. Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Wskaźnik – Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawnymi i obyczajowymi. Naruszeniem ładu publicznego jest zjawisko przestępczości. Według danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Oświęcimiu, na obszarze gminy Polanka Wielka w roku 2015 wydano 10 niebieskich kart, popełnionych zostało 530 wykroczeń oraz 136 wykroczeń ze znamionami przestępstw.

Obliczenia na poziomie wyznaczonych jednostek urbanistycznych:

1. Dane

- a. Liczba przestępstw i wykroczeń na poziomie gminy (źródło: Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu).
- b. Granice wyznaczonych jednostek urbanistycznych.
- c. Gminna ewidencja ludności (źródło: Urząd Gminy Polanka Wielka).

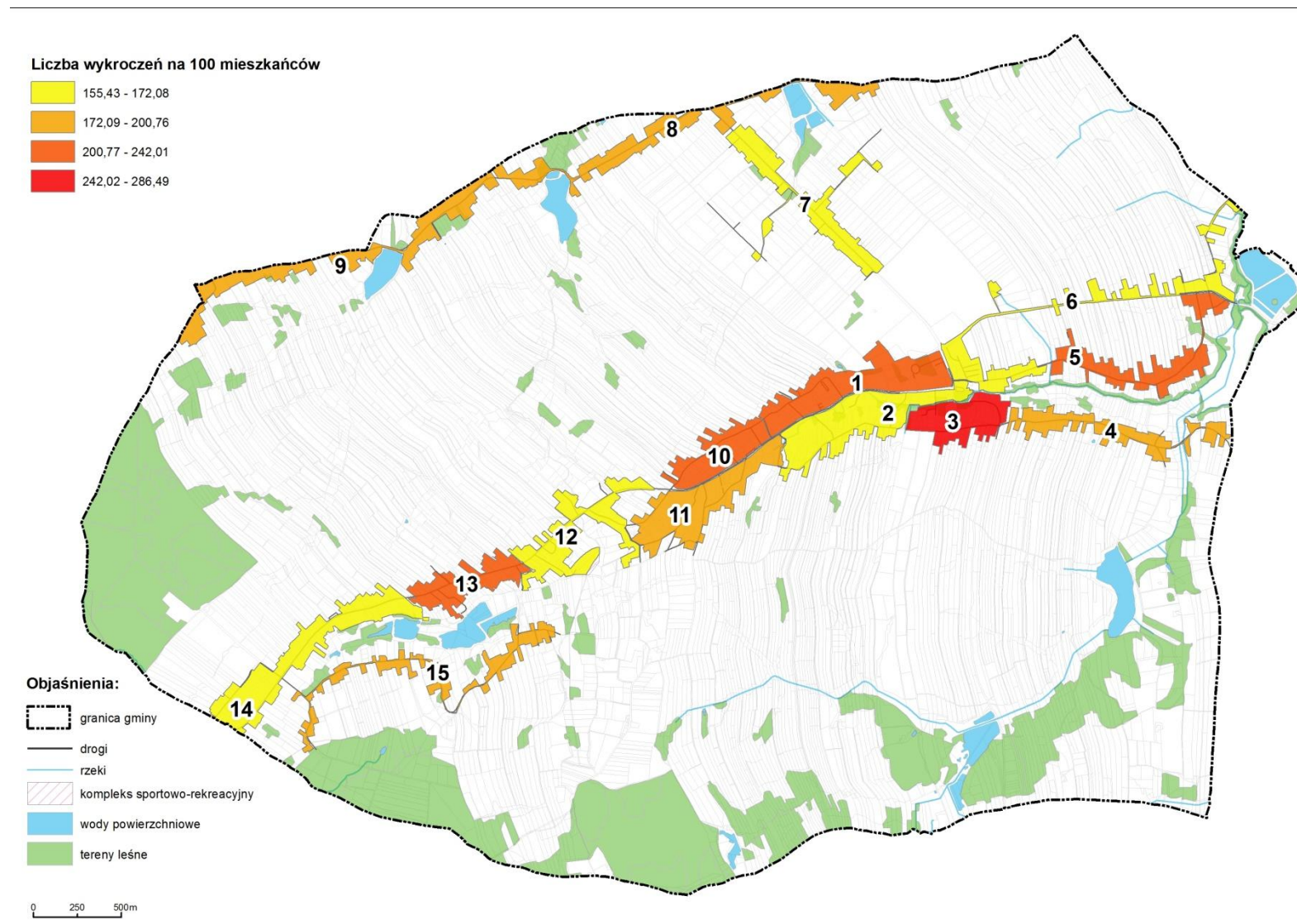
2. Przetwarzanie danych

- a. Dane dotyczące liczby przestępstw i wykroczeń:
 - Arkusz kalkulacyjny zawierający liczbę wykroczeń w gminie.
- b. Dane demograficzne:
 - Obliczono liczbę osób w danych jednostkach (na podstawie ewidencji ludności pozyskanej z Urzędu Gminy w Polance Wielkiej)
- c. Granice jednostek urbanistycznych:
 - Zwektoryzowano granice jednostek urbanistycznych.
- d. Do każdej jednostki przypisano liczbę wykroczeń.

3. Analiza danych

- a. Odsetek przestępczości wyrażony procentowo otrzymano poprzez odniesienie liczby wykroczeń w poszczególnej jednostce do liczby osób, która ją zamieszkuje.

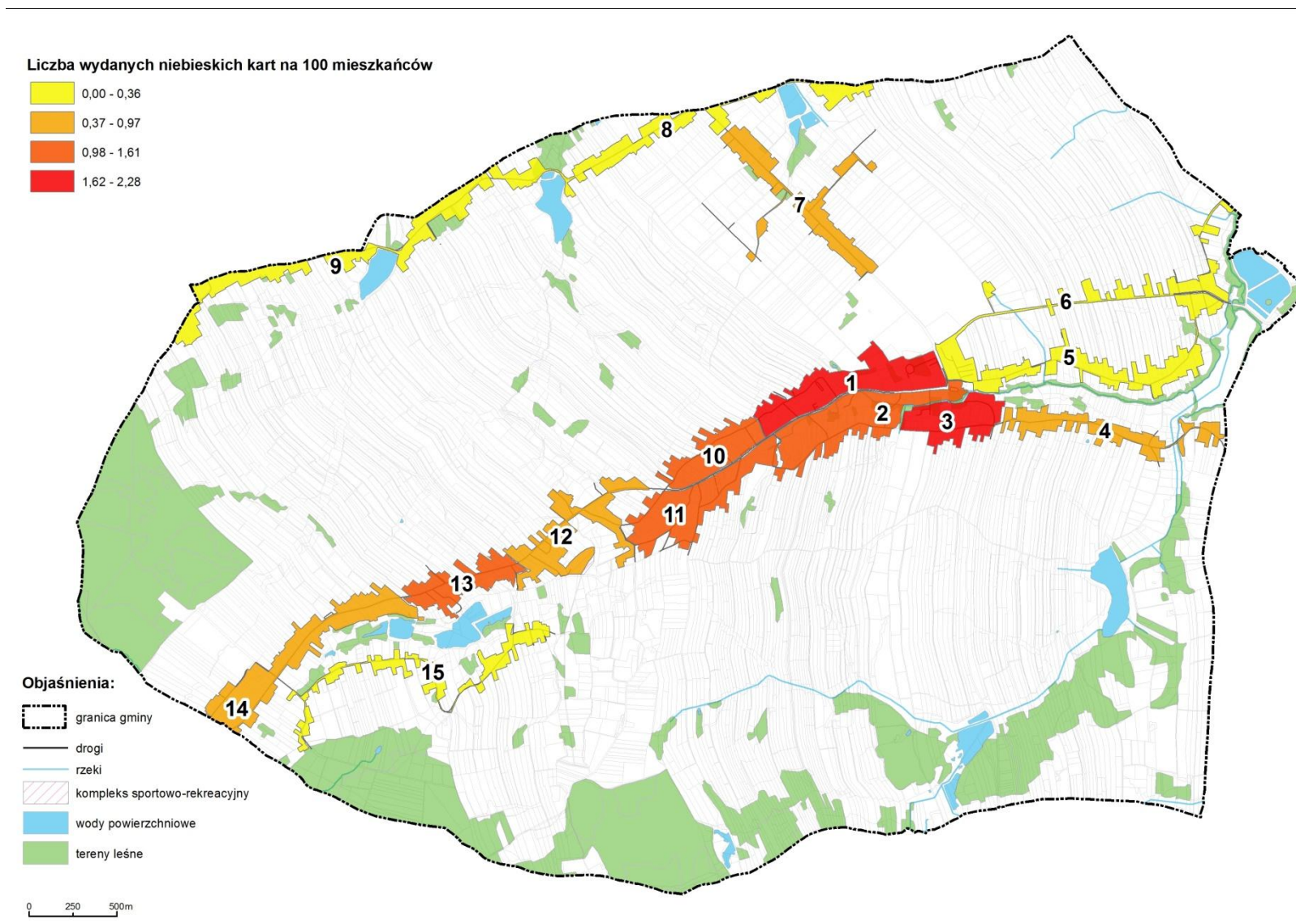
4. Wizualizacja danych:

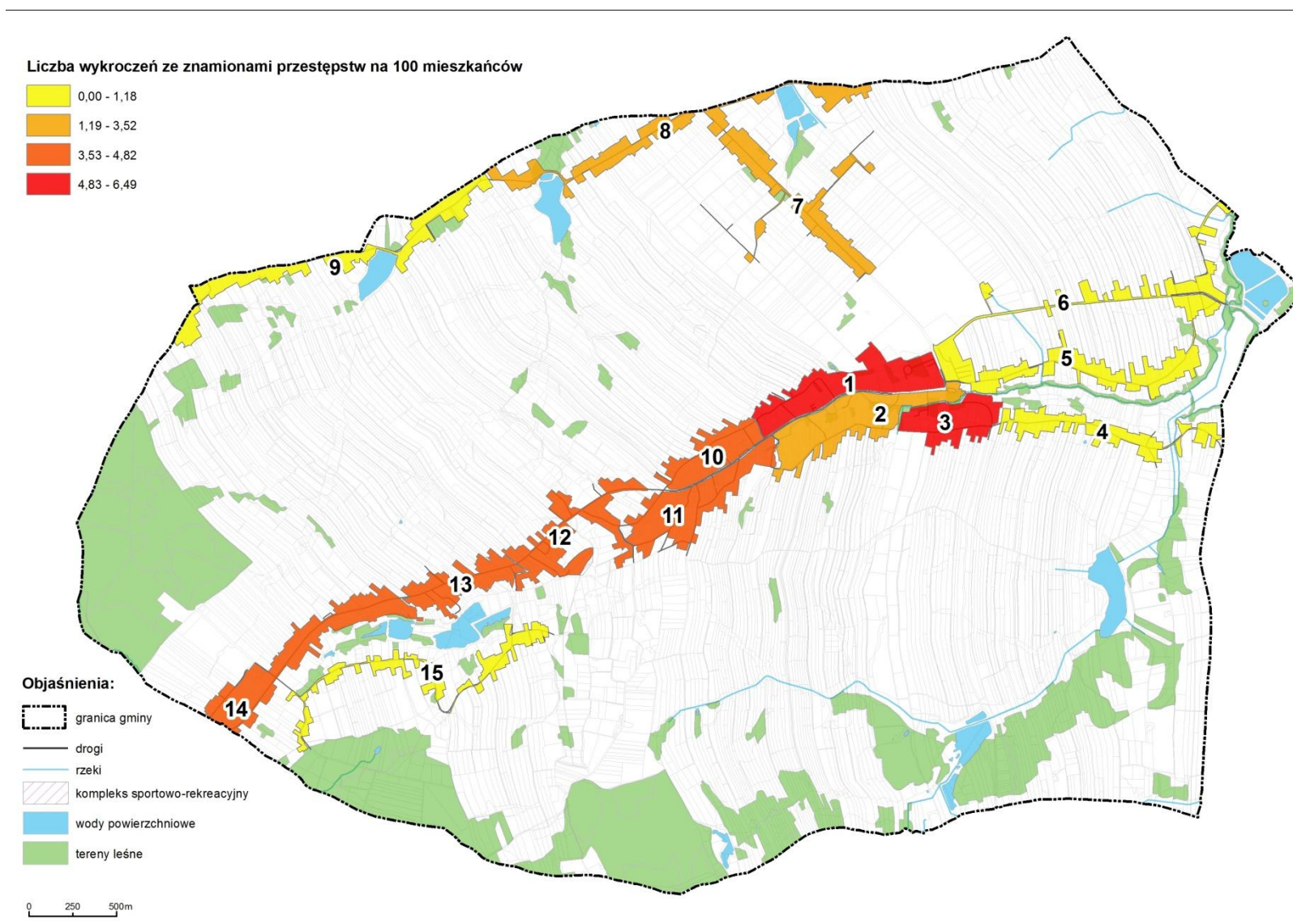
Rysunek 15. Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Analogiczną metodę zastosowano przy obliczeniach następujących wskaźników:

- Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców,
- Liczba wykroczeń ze znamionami przestępstw na 100 mieszkańców.

Rysunek 16. Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Rysunek 17. Liczba wykroczeń ze znamionami przestępstw na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

II. DANE POLIGONOWE

Wskaźnik – Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r.

Wskaźnikiem pozwalającym ocenić aktywność obywatelską mieszkańców jest frekwencja w wyborach. W gminie Polanka Wielka przewyższała ona w ostatnich latach średnią na poziomie kraju, zarówno w przypadku wyborów prezydenckich z 2015 r. (54,71%), parlamentarnych z 2015 r. (56,65%), jak i samorządowych z 2014 r. (65,82%) (dane udostępnione przez Państwową Komisję Wyborczą).

Do przedstawienia zróżnicowania zjawiska na poziomie jednostek urbanistycznych posłużono się frekwencją w wyborach parlamentarnych w 2015 roku.

1. Dane

- a. Wyniki wyborów parlamentarnych z października 2015 roku (źródło: PKW).
- b. Granice obwodów wyborczych (źródło: obwieszczenie władz gminy).
- c. Gminna ewidencja ludności (źródło: Urząd Gminy Polanka Wielka).

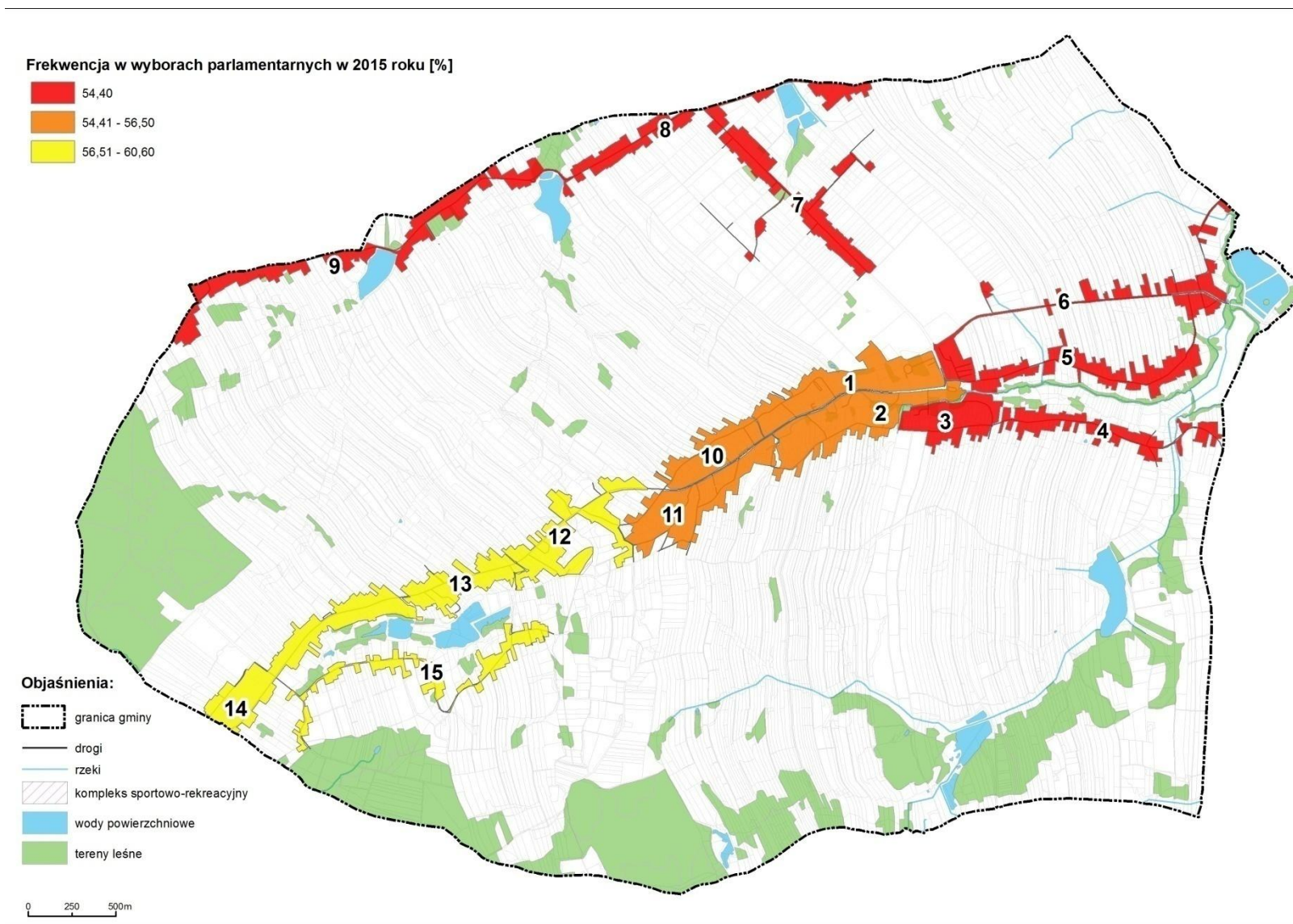
2. Przetwarzanie danych

- a. Dane dotyczące frekwencji w wyborach:
 - Z arkusza kalkulacyjnego zawierającego wyniki wyborów parlamentarnych wybrano wyniki dla wszystkich obwodów znajdujących się na terenie gminy Polanka Wielka. Sporządzono odrębny plik zawierający wyłącznie te dane.
- b. Granice obwodów wyborczych:
 - Zwektoryzowano granice obwodów wyborczych.
- c. Do każdego obwodu przypisano wysokość frekwencji pozyskaną z PKW.

3. Analiza danych

- a. Używając narzędzia *Intersection* wyznaczono części wspólne obwodów wyborczych oraz jednostek urbanistycznych (komórki).
- b. Każda jednostka została wyznaczona w podziale na okręgi wyborcze, a następnie przypisana do wyznaczonego obwodu wyborczego.

4. Wizualizacja danych:

Rysunek 18. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r. w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

III. DANE PUNKTOWE

Wskaźnik – Średni ogólny wynik sprawdzianu szóstoklasisty (2016 r.)

O jakości świadczonych usług w dziedzinie edukacji świadczą między innymi wyniki egzaminów kończących poszczególne etapy nauczania. W przypadku pierwszego z nich, czyli sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej, sprawdzana jest wiedza uczniów z trzech przedmiotów: języka polskiego, matematyki oraz języka obcego nowożytnego. Wyniki osiągnięte przez szóstoklasistów w 2016 roku w gminie Polanka Wielka były zbliżone do średniej dla Polski. Średni wynik z języka polskiego wyniósł 71% , z matematyki 62% i z języka angielskiego 84%.

Dodatkowo w ten sam sposób przeanalizowano aktywność społeczną obywateli. Na terenie całej gminy funkcjonowało 5 tego typu działalności, zrzeszających łącznie 330 osób. Dane dotyczące liczby organizacji pozyskano z Urzędu Gminy w Polance Wielkiej.

Obliczenia na poziomie wyznaczonych jednostek urbanistycznych:

1. Dane

- a) Granice jednostek urbanistycznych
- b) Punkty adresowe GUS
- c) Wyniki szóstoklasistów według punktów adresowych (źródło: Szkoła Podstawowa na terenie gminy Polanka Wielka).

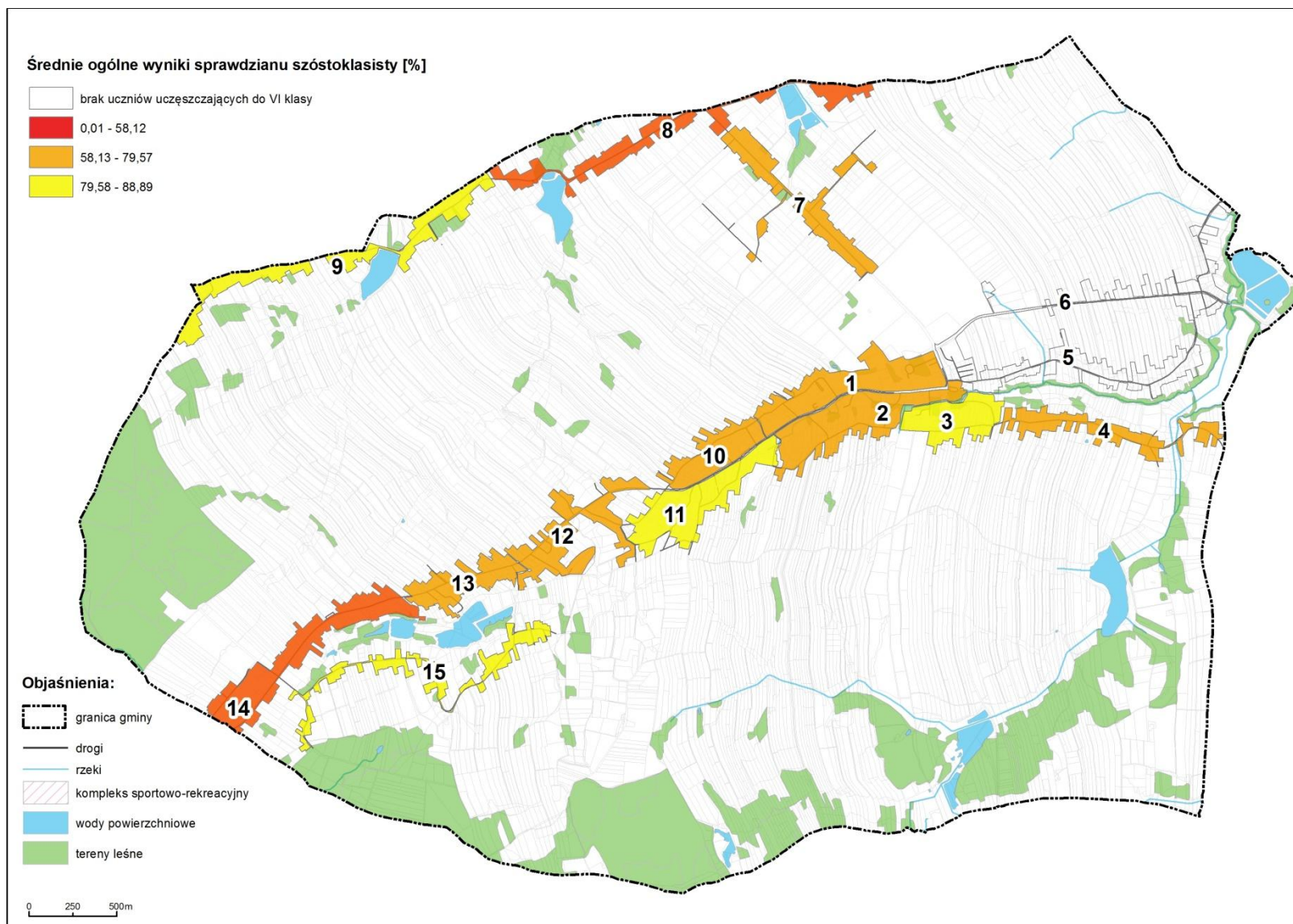
2. Przetwarzanie danych

- a) Punkty adresowe przyporządkowano do jednostek urbanistycznych
- b) Dane zawierające cząstkowe wyniki uczniów z poszczególnych części sprawdzianu zsumowano, otrzymując całościowy wynik.

3. Analiza danych

- a) Całościowe wyniki uczniów przedstawiono w procentach i odniesiono je do jednostek urbanistycznych. Kolejno, przeliczono je za pomocą średniej arytmetycznej, uzyskując jeden uśredniony wynik dla całej jednostki.

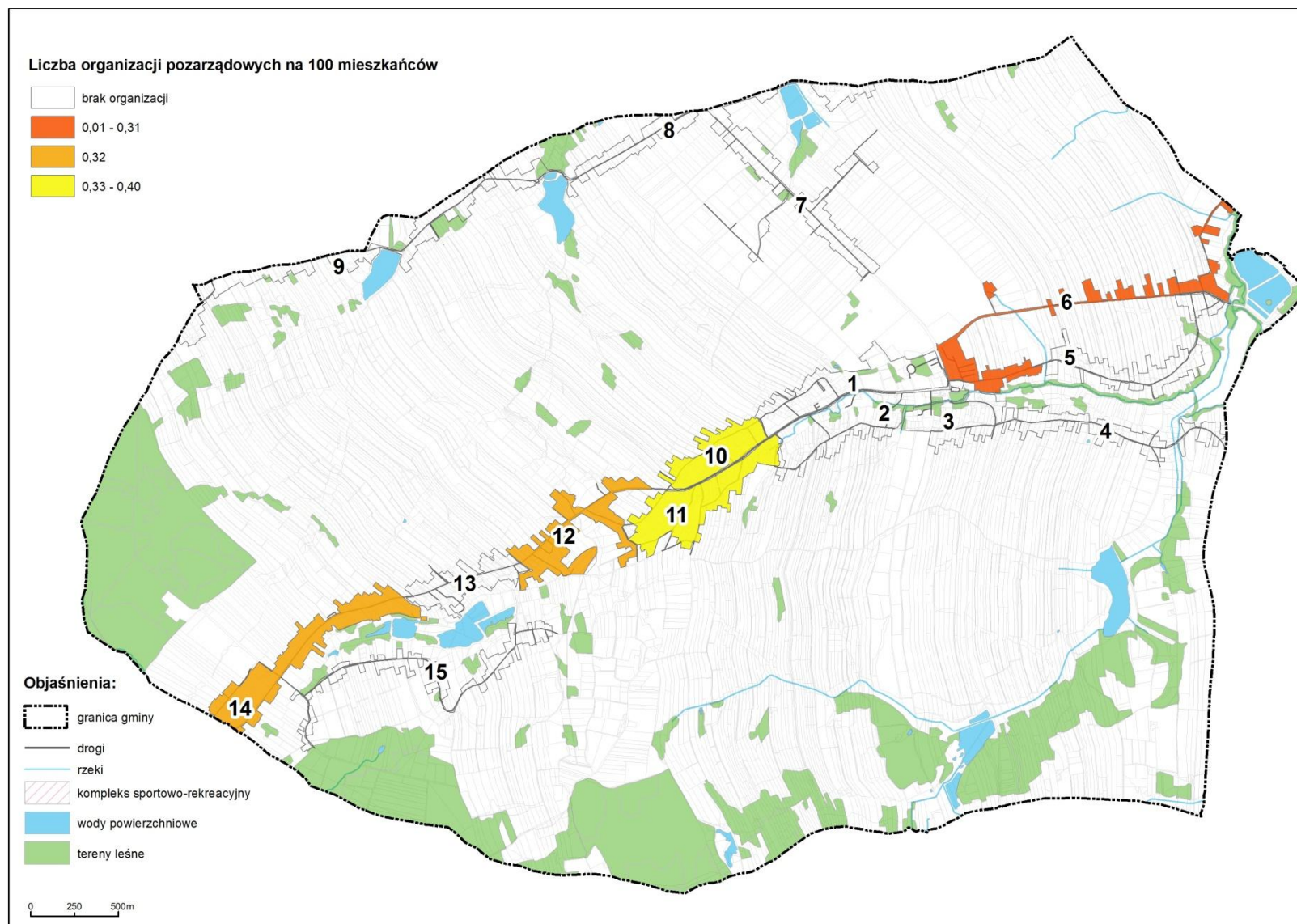
4. Wizualizacja danych:

Rysunek 19. Średnie wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty w 2016 r. w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Analogiczną metodę zastosowano przy obliczeniach następujących wskaźników:

- Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców.

Rysunek 20. Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

5. ANALIZA SFERY SPOŁECZNEJ

ETAP 1

Zgodnie z art. 9 ustawy o rewitalizacji kryzys w sferze społecznej dotyczy szczególnie takich zjawisk, jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego oraz niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Zestawienie wybranych wartości wskaźników potrzebnych do dalszych analiz zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 6. Wartości wskaźników sfery społecznej w gminie Polanka Wielka

Numer jednostki	Nazwa jednostki	Ubóstwo											Przestępczość			Bezrobocie		Edukacja	Aktywność społeczna i obywatelka	
		Liczba osób pobierających zasiłek na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych-rodzina wielodzietna/ prowadzenie gospodarstwa domowego	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnienie z zakładu karnego na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń ze znamionami przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba długotrwale bezrobotnych do ogółu w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców	Średni ogólny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w 2016 roku	Frekwencja w wyborach parlamentarnych	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców
1	Długa	9,59	0,91	11,87	8,68	0,46	5,94	10,69	3,65	8,22	0,00	0,00	242,01	5,48	2,28	1,5	0,8	68,38%	56,50%	0,00
2	Centrum	8,80	2,05	10,26	6,45	3,81	3,23	8,11	3,52	6,45	0,00	0,00	155,43	3,52	1,17	1,8	0,9	77,16%	56,50%	0,00
3	Południowa	16,2 2	3,78	18,92	11,89	7,03	5,95	15,25	6,49	11,89	0,00	0,00	286,49	6,49	2,16	2,5	0,8	88,89%	54,40%	0,00
4	Słoneczna	2,08	0,00	1,74	0,00	0,35	1,74	0,57	0,35	0,00	0,00	0,00	184,03	0,00	0,69	1,1	0,6	75,68%	54,40%	0,00
5	Ogrodowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	207,84	1,18	0,00	1,2	0,6	-	54,40%	0,00

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

6	Hajduga	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	166,14	0,94	0,00	0,5	0,0	-	54,40%	0,31
7	Dalachowice	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	0,32	0,00	0,00	0,00	172,08	2,60	0,65	1,6	1,6	70,86%	54,40%	0,00
8	Granica Włosieńska	8,03	0,00	6,20	5,84	4,01	0,00	2,98	4,74	6,20	2,55	2,55	193,43	2,92	0,36	3,6	1,8	56,40%	54,40%	0,00
9	Granica Porębska	5,12	0,00	2,73	3,75	5,12	0,00	4,42	3,75	2,39	2,73	2,39	180,89	0,00	0,00	2,2	1,1	88,46%	54,40%	0,00
10	Średnia Wieś	9,24	0,80	10,84	7,63	1,20	5,22	10,53	4,02	7,23	0,40	0,00	212,85	4,82	1,61	2,0	0,7	75,77%	56,50%	0,40
11	Pasternik	11,6 8	2,55	12,77	8,39	5,47	4,01	11,17	5,11	8,03	0,00	0,00	193,43	4,38	1,46	1,1	0,0	85,35%	56,50%	0,36
12	Nowy Świat	4,55	0,65	3,90	4,22	0,65	1,95	4,04	0,32	3,57	0,00	0,00	172,08	3,90	0,97	2,0	0,5	73,10%	60,60%	0,32
13	Górna Wieś	5,51	0,79	4,72	5,12	0,79	2,36	4,79	0,39	4,33	0,00	0,00	208,66	4,72	1,18	1,8	1,2	79,57%	60,60%	0,00
14	Folwark	4,14	0,64	3,82	3,82	0,32	1,91	3,35	0,00	3,50	0,00	0,00	168,79	3,82	0,96	1,9	1,0	58,12%	60,60%	0,32
15	Zastawie	0,38	0,00	0,00	0,38	0,38	0,00	0,61	0,38	0,00	0,00	0,00	200,76	0,00	0,00	2,5	1,2	88,24%	60,60%	0,00

ETAP 2

Z uwagi na fakt, iż wykorzystywane wskaźniki zapisane są w różnych jednostkach i przedziałach, a także opisują niepowiązane ze sobą zjawiska, ich porównywanie jest utrudnione. Dlatego też w kolejnym etapie pracy, w celu ich przeanalizowania zastosowano poniższy wzór służący znormalizowaniu wartości poszczególnych wskaźników dla sfery społecznej:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

- t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,
- x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,
- $\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,
- S_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Tabela 7. Wartości wskaźnika po normalizacji dla wyznaczonych jednostek w gminie Polanka Wielka

Numer jednostki	Nazwa jednostki	Ubóstwo											Przestępczość			Bezrobocie		Edukacja	Aktywność społeczna i obywatelka	
		Liczba osób pobierających zasiłek na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych-rodzina wielodzietna/ prowadzenie gospodarstwa domowego	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnienie z zakładu karnego na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń ze znamionami przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba długotrwale bezrobotnych do ogółu w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców	Średni ogólny wynik sprawdzianu szóstklasty w 2016 roku	Frekwencja w wyborach parlamentarnych	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców
1	Długa	-0,80	-0,09	-1,04	-1,12	0,63	-1,68	-1,14	-0,63	-1,08	0,41	0,38	-1,36	-1,18	-1,82	0,40	0,17	-0,70	-0,04	-0,68
2	Centrum	-0,64	-1,09	-0,76	-0,54	-0,77	-0,48	-0,61	-0,57	-0,62	0,41	0,38	1,22	-0,25	-0,36	0,03	-0,11	0,12	-0,04	-0,68
3	Południowa	-2,17	-2,61	-2,25	-1,97	-2,10	-1,69	-2,08	-1,86	-2,05	0,41	0,38	-2,69	-1,65	-1,66	-0,98	0,00	1,22	-0,84	-0,68
4	Stonieczna	0,75	0,71	0,71	1,16	0,68	0,19	0,94	0,80	1,09	0,41	0,38	0,37	1,41	0,27	0,93	0,55	-0,02	-0,84	-0,68

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

5	Ogrodowa	1,18	0,71	1,01	1,16	0,82	0,96	1,05	0,96	1,09	0,41	0,38	-0,34	0,85	1,18	0,86	0,50	-	-0,84	-0,68
6	Hajduga	1,18	0,71	1,01	1,16	0,82	0,96	1,05	0,96	1,09	0,41	0,38	0,90	0,96	1,18	1,84	1,69	-	-0,84	1,17
7	Dalachowice	1,11	0,71	1,01	1,16	0,82	0,96	0,95	0,81	1,09	0,41	0,38	0,72	0,18	0,33	0,33	-1,47	-0,47	-0,84	-0,68
8	Granica Włosieńska	-0,48	0,71	-0,06	-0,38	-0,85	0,96	0,44	-1,10	-0,55	-2,35	-2,56	0,09	0,03	0,70	-2,39	-1,88	-1,82	-0,84	-0,68
9	Granica Porębska	0,12	0,71	0,54	0,17	-1,31	0,96	0,15	-0,67	0,46	-2,54	-2,37	0,46	1,41	1,18	-0,53	-0,52	1,18	-0,84	-0,68
10	Średnia Wieś	-0,73	0,01	-0,86	-0,85	0,32	-1,36	-1,11	-0,79	-0,82	-0,02	0,38	-0,49	-0,87	-0,93	-0,21	0,38	-0,01	-0,04	1,69
11	Pasternik	-1,23	-1,53	-1,19	-1,05	-1,46	-0,83	-1,24	-1,26	-1,03	0,41	0,38	0,09	-0,66	-0,74	0,96	1,69	0,89	-0,04	1,48
12	Nowy Świat	0,24	0,14	0,34	0,05	0,55	0,09	0,22	0,81	0,15	0,41	0,38	0,72	-0,43	-0,10	-0,27	0,68	-0,26	1,51	1,24
13	Górna Wieś	0,04	0,02	0,19	-0,19	0,49	-0,09	0,07	0,78	-0,06	0,41	0,38	-0,37	-0,82	-0,37	0,03	-0,70	0,35	1,51	-0,68
14	Folwark	0,32	0,15	0,35	0,16	0,69	0,11	0,37	0,96	0,16	0,41	0,38	0,82	-0,39	-0,07	-0,13	-0,22	-1,66	1,51	1,20
15	Zastawie	1,10	0,71	1,01	1,06	0,66	0,96	0,93	0,79	1,09	0,41	0,38	-0,13	1,41	1,18	-0,86	-0,76	1,16	1,51	-0,68

ETAP 3

W kolejnym etapie wyliczono średnią arytmetyczną 19 wskaźników we wszystkich jednostkach urbanistycznych, w celu otrzymania jednego syntetycznego wskaźnika negatywnych zjawisk społecznych. Do analizy tych danych statystycznych posłużono się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,

n – liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i .

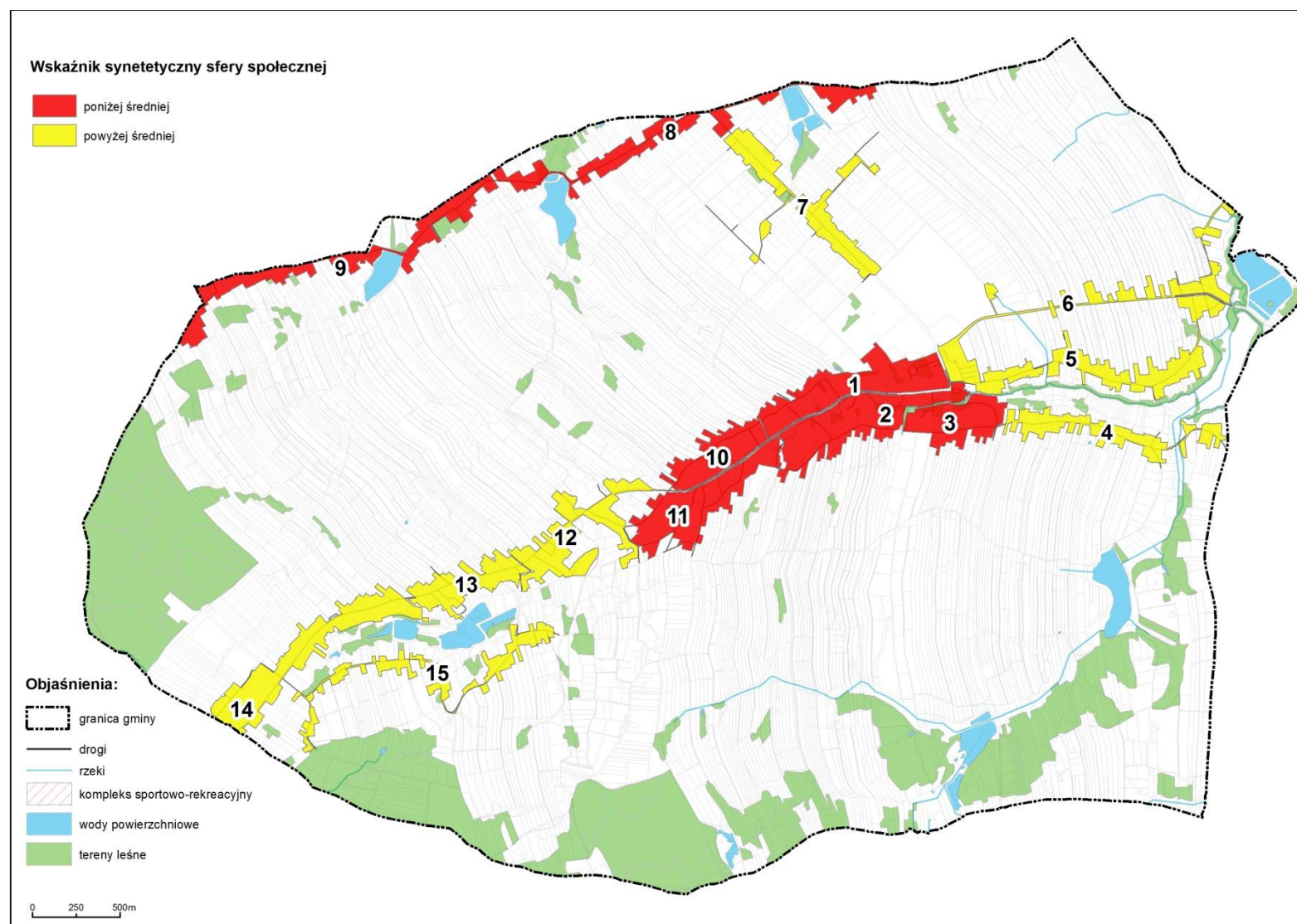
Jednostki urbanistyczne, w przypadku których wskaźnik syntetyczny przyjmował ujemną wartość (tj. wartość powyżej średniej dla całej gminy Polanka Wielka), zaklasyfikowano jako obszary charakteryzujące się ponadprzeciętną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych.

Tabela 8. Wartości wskaźnika syntetycznego dla wyznaczonych jednostek w gminie Polanka Wielka

Numer jednostki	Nazwa jednostki	Ubóstwo											Przestępczość			Bezrobocie		Edukacja	Aktywność społeczna i obywatelka		Wartość wskaźnika syntetycznego
		Liczba osób pobierających zasiłek na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych-rodzina wielodzietna/ prowadzenie gospodarstwa domowego	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnienie z zakładu karnego na 100 mieszkańców	Liczba osób pobierających zasiłek z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń ze znamionami przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba długotrwale bezrobotnych do ogółu w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców	Średni ogólny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w 2016 roku	Frekwencja w wyborach parlamentarnych	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	
1	Długa	-0,80	-0,09	-1,04	-1,12	0,63	-1,68	-1,14	-0,63	-1,08	0,41	0,38	-1,36	-1,18	-1,82	0,40	0,17	-0,70	-0,04	-0,68	-0,60
2	Centrum	-0,64	-1,09	-0,76	-0,54	-0,77	-0,48	-0,61	-0,57	-0,62	0,41	0,38	1,22	-0,25	-0,36	0,03	-0,11	0,12	-0,04	-0,68	-0,28
3	Południowa	-2,17	-2,61	-2,25	-1,97	-2,10	-1,69	-2,08	-1,86	-2,05	0,41	0,38	-2,69	-1,65	-1,66	-0,98	0,00	1,22	-0,84	-0,68	-1,33

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

4	Słoneczna	0,75	0,71	0,71	1,16	0,68	0,19	0,94	0,80	1,09	0,41	0,38	0,37	1,41	0,27	0,93	0,55	-0,02	-0,84	-0,68	0,52
5	Ogrodowa	1,18	0,71	1,01	1,16	0,82	0,96	1,05	0,96	1,09	0,41	0,38	-0,34	0,85	1,18	0,86	0,50		-0,84	-0,68	0,63
6	Hajduga	1,18	0,71	1,01	1,16	0,82	0,96	1,05	0,96	1,09	0,41	0,38	0,90	0,96	1,18	1,84	1,69		-0,84	1,17	0,92
7	Dalachowice	1,11	0,71	1,01	1,16	0,82	0,96	0,95	0,81	1,09	0,41	0,38	0,72	0,18	0,33	0,33	-1,47	-0,47	-0,84	-0,68	0,40
8	Granica Włosieńska	-0,48	0,71	-0,06	-0,38	-0,85	0,96	0,44	-1,10	-0,55	-2,35	-2,56	0,09	0,03	0,70	-2,39	-1,88	-1,82	-0,84	-0,68	-0,68
9	Granica Porębska	0,12	0,71	0,54	0,17	-1,31	0,96	0,15	-0,67	0,46	-2,54	-2,37	0,46	1,41	1,18	-0,53	-0,52	1,18	-0,84	-0,68	-0,11
10	Średnia Wieś	-0,73	0,01	-0,86	-0,85	0,32	-1,36	-1,11	-0,79	-0,82	-0,02	0,38	-0,49	-0,87	-0,93	-0,21	0,38	-0,01	-0,04	1,69	-0,33
11	Pasternik	-1,23	-1,53	-1,19	-1,05	-1,46	-0,83	-1,24	-1,26	-1,03	0,41	0,38	0,09	-0,66	-0,74	0,96	1,69	0,89	-0,04	1,48	-0,33
12	Nowy Świat	0,24	0,14	0,34	0,05	0,55	0,09	0,22	0,81	0,15	0,41	0,38	0,72	-0,43	-0,10	-0,27	0,68	-0,26	1,51	1,24	0,34
13	Górna Wieś	0,04	0,02	0,19	-0,19	0,49	-0,09	0,07	0,78	-0,06	0,41	0,38	-0,37	-0,82	-0,37	0,03	-0,70	0,35	1,51	-0,68	0,05
14	Folwark	0,32	0,15	0,35	0,16	0,69	0,11	0,37	0,96	0,16	0,41	0,38	0,82	-0,39	-0,07	-0,13	-0,22	-1,66	1,51	1,20	0,27
15	Zastawie	1,10	0,71	1,01	1,06	0,66	0,96	0,93	0,79	1,09	0,41	0,38	-0,13	1,41	1,18	-0,86	-0,76	1,16	1,51	-0,68	0,63

Rysunek 21. Wartość wskaźnika syntetycznego dla jednostek urbanistycznych na terenie gminy Polanka Wielka

ETAP 4

Analiza wskaźnikowa sfery społecznej pozwoliła określić skalę problemów społecznych zachodzących w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. W przypadku bezrobocia (liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym) największe problemy zidentyfikowano w jednostkach: 3, 8, 9, 10, 12, 14, 15. Biorąc pod uwagę kwestię ubóstwa (liczba pobierających zasiłek na 100 mieszkańców) w najgorszej sytuacji w gminie znalazły się jednostki, takie jak: 1, 2, 3, 8, 10, 11. Pod względem poziomu przestępczości (liczba wykroczeń na 100 mieszkańców) największe problemy zaobserwowano w jednostkach: 1, 3, 5, 10, 13, 15. Analizując poziom edukacji (Średni ogólny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w 2015 roku) za jednostki kryzysowe uznano: 1, 4, 8, 10, 12, 14. Natomiast najniższą aktywnością społeczną i obywatelską (Frekwencja w wyborach parlamentarnych) odznaczyły się jednostki: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Zestawiając ze sobą wyniki charakteryzujące poszczególne zjawiska takie, jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji oraz niewystarczający poziom aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców, otrzymano wskaźnik syntetyczny opisujący sferę społeczną. Im niższa wartość wskaźnika syntetycznego, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia kryzysu w sferze społecznej. Z kolei dodatnie wartości wskaźnika syntetycznego wskazują na stosunkowo pozytywny obraz zjawisk społecznych, a zatem na niższe prawdopodobieństwo wystąpienia kryzysu w sferze społecznej.

W Tabeli 9 oznaczono kolorem czerwonym jednostki urbanistyczne pozostające w kryzysie sfery społecznej, mogące stanowić podobszary obszaru zdegradowanego na terenie gminy Polanka Wielka. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji w gminie Polanka Wielka wyznaczono siedem jednostek zdegradowanych w sferze społecznej:

- Jednostka nr 1 – Długa,
- Jednostka nr 2 – Centrum,
- Jednostka nr 3 – Południowa,
- Jednostka nr 8 – Granica Włosieńska,
- Jednostka nr 9 – Granica Porębska,
- Jednostka nr 10 – Średnia Wieś,
- Jednostka nr 11 – Pasternik.

Tabela 9. Jednostki zdegradowane w sferze społecznej na terenie gminy Polanka Wielka

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Wartość wskaźnika syntetycznego	SFERA SPOŁECZNA
1	Długa	-0,60	+
2	Centrum	-0,28	+
3	Południowa	-1,33	+
4	Słoneczna	0,52	-
5	Ogrodowa	0,63	-
6	Hajduga	0,92	-
7	Dalachowice	0,40	-
8	Granica Włosieńska	-0,68	+
9	Granica Porębska	-0,11	+
10	Średnia Wieś	-0,33	+
11	Pasternik	-0,33	+
12	Nowy Świat	0,34	-
13	Górna Wieś	0,05	-
14	Folwark	0,27	-
15	Zastawie	0,63	-

Uwagi: + jednostki zdegradowane w sferze społecznej, - jednostki niezdegradowane w sferze społecznej.

6. ANALIZA POZOSTAŁYCH SFER

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeanalizowano negatywne zjawiska w pozostałych sferach, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W analizie zjawisk kryzysowych w powyższych sferach wykorzystano zarówno metody ilościowe, jak i jakościowe.

SFERA GOSPODARCZA

Sferę gospodarczą kształtują czynniki, które mają wpływ na procesy społeczno-ekonomiczne, warunkujące kierunki i dynamikę rozwoju, zarówno lokalnego, jak i regionalnego. Stąd też przemiany gospodarcze wpływają na skalę przemian również na innych płaszczyznach, głównie w sferze społecznej oraz technicznej.

Gmina Polaka Wielka charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą gospodarki. Na obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wciąż pozostaje wiele wolnych terenów, które mogą zostać efektywniej wykorzystane przez sektor gospodarczy, co w ramach kompleksowo prowadzonych działań będzie stanowić stymulantę rozwoju gminy. W centrum miejscowości Polanka Wielka znajdują się również tereny o funkcji handlowo-usługowej.

Według danych pochodzących z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, na koniec 2015 roku w gminie zarejestrowanych było 180 aktywnych przedsiębiorców. Od roku 2011 obserwuje się stopniowy wzrost liczby podmiotów funkcjonujących na lokalnym rynku, co wskazuje na potencjał rozwojowy gminy w omawianej sferze. W roku 2014 zdecydowana większość podmiotów skupionych na terenie gminy Polanka Wielka należała do sektora prywatnego.

Kryzys w sferze gospodarczej oceniono na podstawie analizy wskaźnika przedstawiającego odsetek aktywnych przedsiębiorców w zależności od lokalizacji siedziby podmiotu (według jednostek urbanistycznych). Otrzymane wartości odniesiono do średniej dla całej gminy (4,17%). W przypadku, gdy wartość omawianego wskaźnika była niższa od średniej dla gminy, jednostkę urbanistyczną klasyfikowano wówczas jako zdegradowaną w sferze gospodarczej (oznaczenie kolorem czerwonym). Dane dotyczące liczby przedsiębiorców pozyskano z Urzędu Gminy w Polance Wielkiej.

Tabela 10. Odsetek aktywnych przedsiębiorców w wyznaczonych jednostkach urbanistycznych na terenie gminy Polanka Wielka (dane za rok 2016)

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba aktywnych przedsiębiorców [os.]	Liczba mieszkańców w jednostce [os.]	Odsetek aktywnych przedsiębiorców [%]
1	Długa	15	219	6,85
2	Centrum	15	341	4,40
3	Południowa	8	185	4,32

4	Słoneczna	11	288	3,82
5	Ogrodowa	5	255	1,96
6	Hajduga	14	319	4,39
7	Dalachowice	9	308	2,92
8	Granica Włosieńska	14	274	5,11
9	Granica Porębska	16	293	5,46
10	Średnia Wieś	8	249	3,21
11	Pasternik	18	274	6,57
12	Nowy Świat	11	308	3,57
13	Górna Wieś	5	254	1,97
14	Folwark	14	314	4,46
15	Zastawie	9	264	3,41

Uwagi: średni odsetek aktywnych przedsiębiorców dla gminy wynosi 4,17%.

Wskaźnikiem uzupełniającym analizę sfery gospodarczej był odsetek wyrejestrowanych i zawieszonych przedsiębiorców. Otrzymane wartości przyrównano do wyliczonej średniej dla gminy (1,90%). W przypadku, gdy wartość omawianego wskaźnika była wyższa od średniej dla gminy, jednostkę urbanistyczną klasyfikowano wówczas jako zdegradowaną w sferze gospodarczej (oznaczenie kolorem czerwonym).

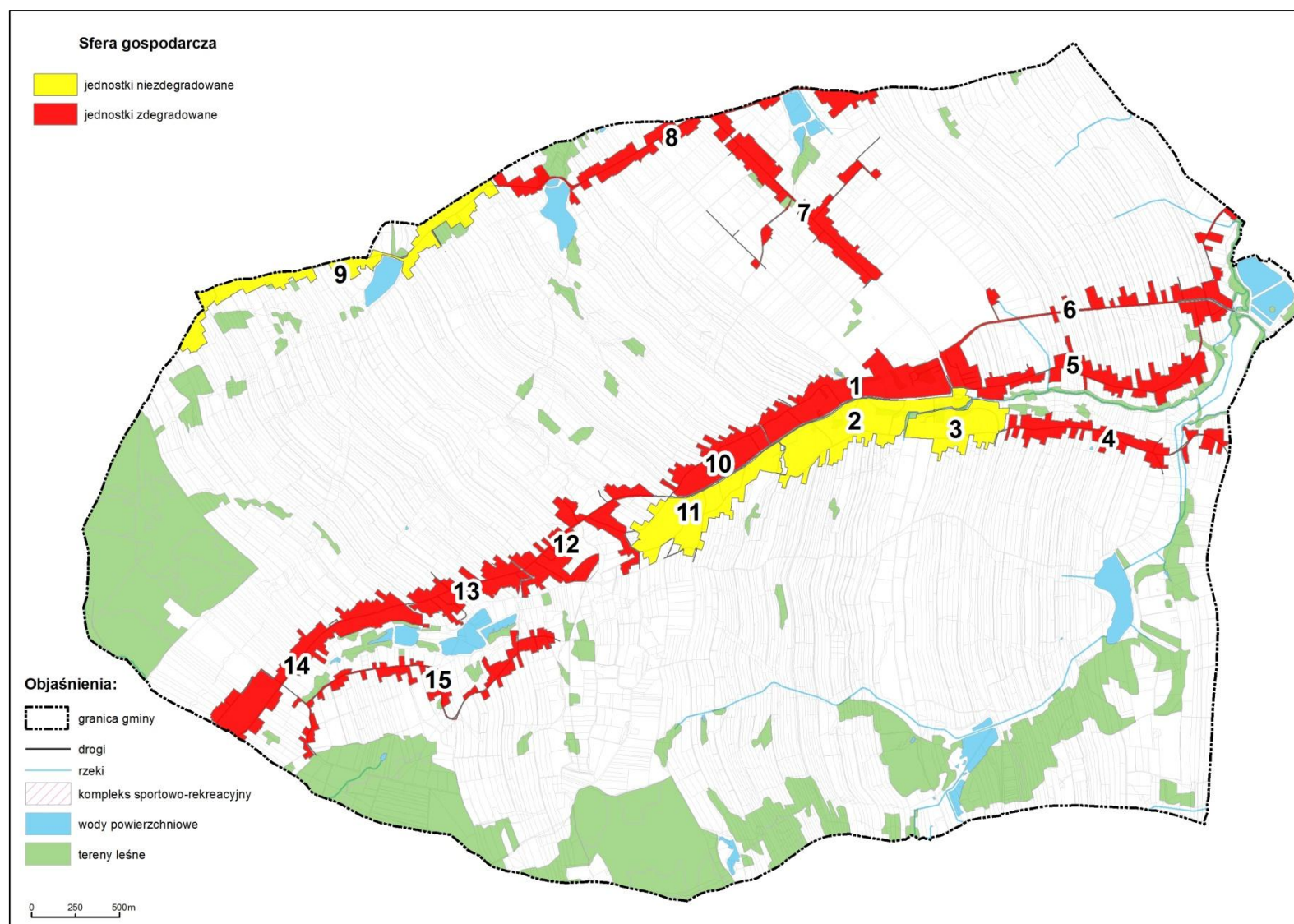
Tabela 11. Odsetek wyrejestrowanych i zawieszonych przedsiębiorców w wyznaczonych jednostkach urbanistycznych na terenie gminy Polanka Wielka (dane za rok 2015)

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba wyrejestrowanych i zawieszonych przedsiębiorców [os.]	Liczba mieszkańców w jednostce [os.]	Odsetek wyrejestrowanych i zawieszonych przedsiębiorców [%]
1.	Długa	6	219	2,74

2.	Centrum	6	341	1,76
3.	Południowa	2	185	1,08
4.	Słoneczna	5	288	1,74
5.	Ogrodowa	1	255	0,39
6.	Hajduga	7	319	2,19
7	Dalachowice	5	308	1,62
8	Granica Włosieńska	6	274	2,19
9	Granica Porębska	5	293	1,71
10	Średnia Wieś	3	249	1,20
11	Pasternik	4	274	1,46
12	Nowy Świat	6	308	1,95
13	Górna Wieś	1	254	0,39
14	Folwark	12	314	3,82
15	Zastawie	6	264	2,27

Uwagi: średni odsetek wyrejestrowanych i zawieszonych przedsiębiorców dla gminy wynosi 1,90%.

Jednostki, w których początkowo nie wykazano degradacji (wysoki odsetek aktywnych przedsiębiorców – powyżej średniej dla gminy, wynoszącej 4,17%), przeanalizowano następnie pod kątem kryterium dodatkowego, tj. odsetka wyrejestrowanych i zawieszonych przedsiębiorców. Jeżeli wskaźnik ten był wyższy od średniej dla gminy (1,90%), wówczas klasyfikowano je jako kryzysowe w sferze gospodarczej ([Rysunek 22](#)).

Rysunek 22. Jednostki urbanistyczne zdegradowane w sferze gospodarczej na terenie gminy Polanka Wielka.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Kryzys w sferze środowiskowej przeanalizowano na podstawie danych obrazujących stan jakości powietrza, natężenie hałasu, jak również udział procentowy budynków z wyrobami zawierającymi azbest.

Z analizy danych punktowych (stan na 2011 r.), dostępnych w serwisie Małopolskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej (<http://miip.geomalopolska.pl/imap/>) wynika jednoznacznie, że w gminie Polanka Wielka nie występują obszary o przekroczonej normie średniodobowego stężenia pyłu PM10 (poziom dopuszczalny dla pyłu PM10 wynosi $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Wartości pyłu PM10 w obrębie wyznaczonych jednostek urbanistycznych kształtują się na poziomie niższym niż $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Z uwagi na fakt, że gmina Polanka Wielka nie posiada punktów oraz sieci monitorujących zanieczyszczenia emitowane do atmosfery, przyjęte wartości stężeń pyłów i gazów na terenie gminy są wynikiem interpolacji pomiarów pozyskanych z innych stacji aerosanitarnych rozlokowanych na obszarze województwa małopolskiego. Stan aerosanitarny gminy przedstawiono na podstawie danych udostępnionych dla całego powiatu oświęcimskiego. Pomimo niestwierdzenia przekroczeń norm średniodobowego stężenia pyłu PM10, na podstawie wizji lokalnej odnotowano, że problem zanieczyszczenia powietrza jest mocno odczuwalny wzdłuż ulicy Długiej (droga wojewódzka nr 949 biegnąca z Przeciszów, Zator do Brzeszcze, Oświęcim, Kęty, Osiek).

Do głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie zalicza się niską emisję antropogeniczną z sektora komunikacyjnego (droga wojewódzka nr 949, drogi powiatowe nr 1897K, 1869K, 1899K) oraz komunalnego (indywidualne ogrzewanie pomieszczeń poprzez lokalne kotłownie węglowe i domowe piece grzewcze). W porównaniu do sezonu wiosenno-letniego, zimą stężenie emisji na terenie gminy jest znacznie wyższe. Odpowiedzią na problem zanieczyszczenia powietrza jest opracowanie przez gminę *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Polanka Wielka do 2020 roku*.

Gmina Polanka Wielka nie posiada również punktów oraz sieci pomiaru natężenia hałasu. Przyjmuje się, że tereny najbardziej narażone na niekorzystne warunki akustyczne to przede wszystkim obszary położone wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 949, która przebiega przez centrum miejscowości i stanowi jej główną oś. Na kształtowanie się wysokich wartości natężenia hałasu wpływ mają także następujące czynniki: wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego na wymienionej arterii oraz zła jakość nawierzchni dróg. Na potrzeby analizy sfery środowiskowej przyjęto za kryzysowe te jednostki, które położone są bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej nr 949.

Tabela 12. Jednostki urbanistyczne położone bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej nr 949 na terenie gminy Polanka Wielka

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Bezpośrednie położenie przy drodze wojewódzkiej nr 949
1	Długa	TAK – hałas i zanieczyszczenie niską emisją komunikacyjną

2	Centrum	TAK – hałas i zanieczyszczenie niską emisją komunikacyjną
3	Południowa	NIE
4	Słoneczna	NIE
5	Ogrodowa	NIE
6	Hajduga	TAK– hałas i zanieczyszczenie niską emisją komunikacyjną
7	Dalachowice	NIE
8	Granica Włosieńska	NIE
9	Granica Porębska	NIE
10	Średnia Wieś	TAK– hałas i zanieczyszczenie niską emisją komunikacyjną
11	Pasternik	TAK– hałas i zanieczyszczenie niską emisją komunikacyjną
12	Nowy Świat	TAK– hałas i zanieczyszczenie niską emisją komunikacyjną
13	Górna Wieś	TAK– hałas i zanieczyszczenie niską emisją komunikacyjną
14	Folwark	TAK– hałas i zanieczyszczenie niską emisją komunikacyjną
15	Zastawie	NIE

Wskaźnikiem uzupełniającym analizę sfery środowiskowej był procentowy udział budynków z wyrobami zawierającymi azbest. Każdy fragment ulicy zawierający ilość posesji z wbudowanymi wyrobami zawierającymi azbest, przyrównany został do ogólnej liczby domów, a następnie

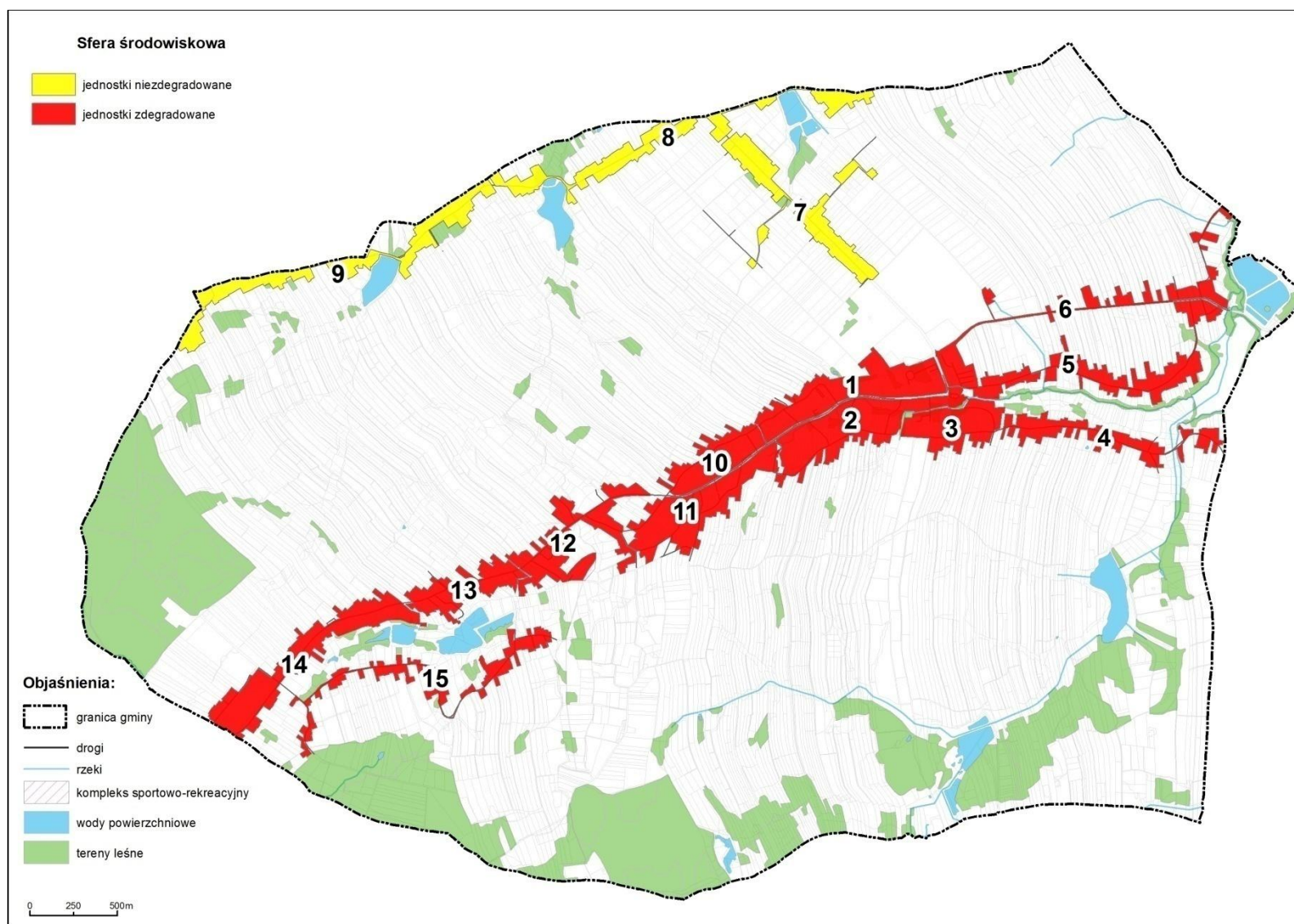
zsumowany i przypisany do jednostki urbanistycznej. Jeżeli wskaźnik ten był wyższy od średniej dla gminy (29%), wówczas klasyfikowano je jako kryzysowe w sferze środowiskowej.

Tabela 13. Udział procentowy budynków z wyrobami zawierającymi azbest na terenie gminy Polanka Wielka

Numer jednostki urbanistycznej	Nazwa jednostki urbanistycznej	Szacunkowa liczba domów na danej ulicy w jednostce urbanistycznej	Szacunkowa ilość posesji na ulicach z wbudowanymi wyrobami zawierającymi azbest znajdujących się w jednostce	Udział procentowy budynków z wyrobami zawierającymi azbest [%]
1	Długa	43	14	33,11
2	Centrum	79	27	34,38
3	Południowa	44	14	33,02
4	Słoneczna	68	22	32,26
5	Ogrodowa	64	21	32,26
6	Hajduga	55	22	39,04
7	Dalachowice	82	17	20,22
8	Granica Włosieńska	31	6	20,45
9	Granica Porębska	22	4	19,44
10	Średnia Wieś	60	20	33,56
11	Pasternik	67	23	34,42
12	Nowy Świat	89	31	34,99
13	Górna Wieś	69	19	27,27
14	Folwark	75	25	32,62
15	Zastawie	112	41	36,50

*Źródło: informacje pozyskane z Urzędu Gminy w Polance Wielkiej (średni udział procentowy budynków z wyrobami zawierający azbest dla gminy wynosi 29%).

Jeżeli w jednostkach, w których początkowo nie wykazano degradacji (jednostki urbanistyczne położone niebezpośrednio przy drodze wojewódzkiej nr 949), ale po przeanalizowaniu kryterium dodatkowego tj. udziału procentowego budynków z wyrobami zawierającymi azbest, wartości w jednostkach były wyższe od średniej dla gminy, dawało to podstawę do zaklasyfikowania danej jednostki jako zdegradowanej w sferze środowiskowej.

Rysunek 23. Jednostki urbanistyczne zdegradowane w sferze środowiskowej na terenie gminy Polanka Wielka.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Na poziom i jakość życia mieszkańców gminy niewątpliwie wpływa dostępność infrastruktury społecznej (między innymi do obiektów ochrony zdrowia, placówek edukacyjnych, obiektów infrastrukturalnych i sportowych).

Elementem infrastruktury społecznej w przestrzeni gminy są obiekty użyteczności publicznej. Gmina Polanka Wielka zapewnia mieszkańcom dostęp do różnych usług publicznych, wśród których należy wskazać między innymi:

- usługi edukacyjne,
- usługi kulturalne,
- usługi zdrowotne,
- usługi sportowe,
- usługi komunikacyjne.

W zakresie usług edukacyjnych gmina ma za zadanie zapewnić dzieciom i młodzieży objętej obowiązkiem szkolnym wychowanie, kształcenie oraz opiekę. Gmina Polanka Wielka spełnia ten obowiązek poprzez działalność placówek oświatowych. Na terenie gminy działa Samorządowe Przedszkole, Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Gimnazjum.

Na podstawie informacji pozyskanych z Urzędu Gminy w Polance Wielkiej obliczono wskaźnik – *liczbę dzieci w wieku od 0 do 5 lat przypadającą na jedno miejsce w przedszkolu*. Z uwagi na brak żłobka na terenie gminy pod uwagę wzięto również dzieci poniżej 2 lat. W 2016 roku w gminie było 290 dzieci w wieku 0-5 lat, natomiast w roku szkolnym 2015/2016 liczba miejsc w funkcjonującym na terenie gminy Polanka Wielka przedszkolu wynosiła 163. Zatem, na jedno miejsce w placówce przypadało **1,78** dzieci od 0 do 5 lat, co obrazuje wyraźnie większe zapotrzebowanie wśród mieszkańców gminy na tego typu usługi.

Tabela 14. Liczba dzieci w wieku 0-5 lat przypadająca na 1 miejsce w przedszkolu w wyznaczonych jednostkach urbanistycznych na terenie gminy Polanka Wielka (dane za rok szkolny 2015/2016)

Nazwa przedszkola	Liczba miejsc w przedszkolu w roku szkolnym 2015/2016 [os.]	Liczba dzieci w wieku 0-5 lat [os.]	Liczba dzieci w wieku 0-5 lat na 1 miejsce w przedszkolu
Samorządowe Przedszkole nr 1 w Polance Wielkiej	163	290	1,78

Główną jednostką, która zajmuje się działalnością kulturową na terenie gminy Polanka Wielka jest Gminne Centrum Kultury w Polance Wielkiej. Ponadto, aktywnie działają koła gospodyń wiejskich oraz świetlice, które kilka razy w tygodniu organizują zajęcia zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dla dorosłych. Swoją działalność prowadzi również Publiczna Biblioteka Gminnego Centrum Kultury w Polance Wielkiej. Wskaźnikiem uzupełniającym analizę sfery przestrzenno-funkcjonalnej była dostępność do ośrodków edukacyjno - kulturalnych na terenie gminy Polanka Wielka. Jeżeli średnia

odległość od ośrodków edukacyjno - kulturalnych przekraczała wartość 1000 m, jednostkę urbanistyczną klasyfikowano jako zdegradowaną w sferze przestrzenno-funkcjonalnej ([Rysunek 24](#)).

Placówką służby zdrowia jest Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Polance Wielkiej, do którego zadeklarowanych jest ok. 4 tysięcy osób. W granicach gminy znajdują się trzy apteki. Sferę przestrzenno-funkcjonalną przeanalizowano pod kątem dostępności do placówek świadczących usługi zdrowotne. Jeżeli średnia odległość od placówek świadczących usługi zdrowotne przekraczała wartość 2000 m, jednostkę urbanistyczną klasyfikowano jako zdegradowaną w sferze przestrzenno-funkcjonalnej ([Rysunek 25](#)).

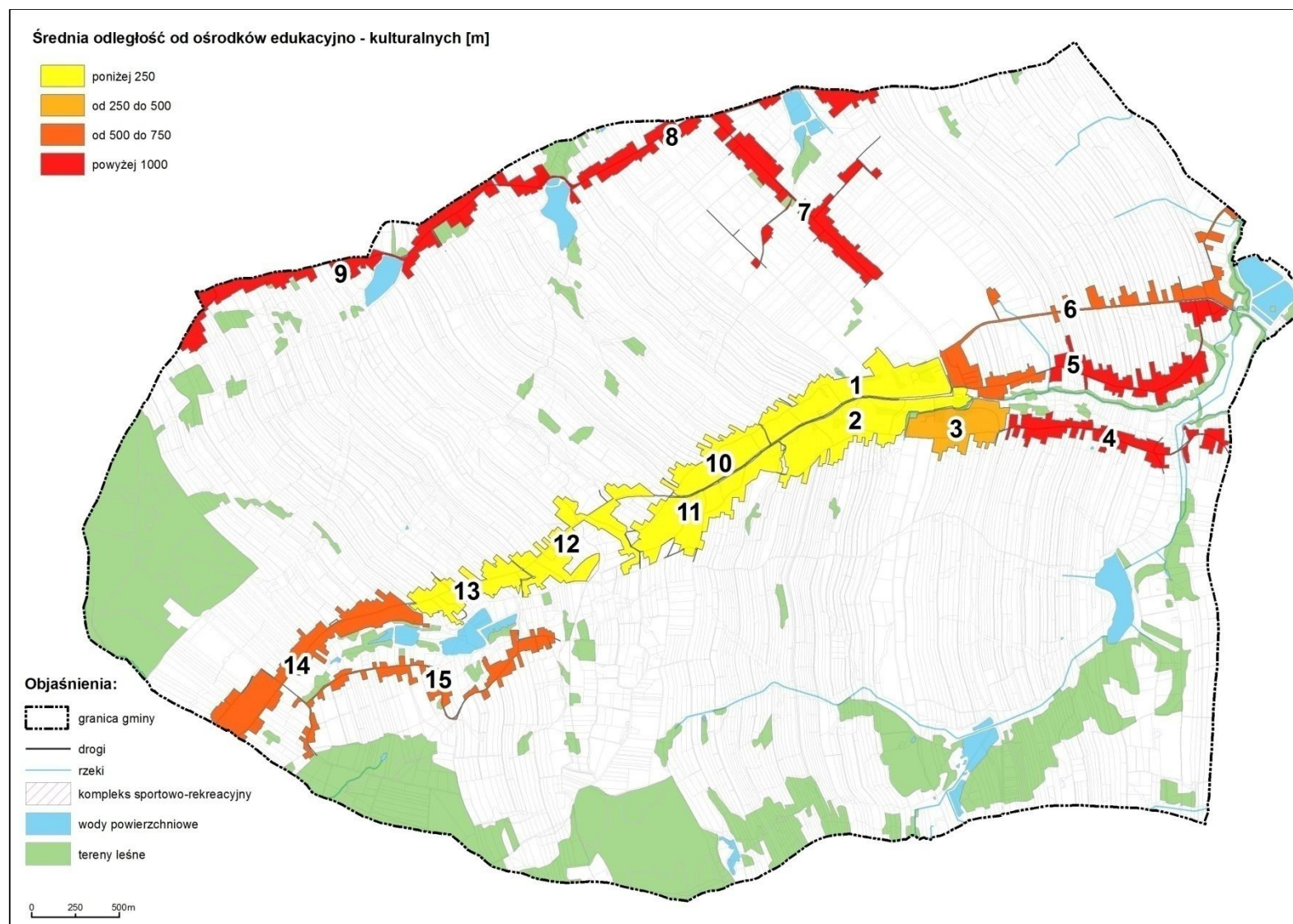
W Polance Wielkiej działa Ludowy Klub Sportowy „Strumień” LKS, który rozpoczął swoją działalność od powołania trzech sekcji: piłki siatkowej, kolarskiej i podnoszenia ciężarów, funkcjonował w nim także zespół brydża sportowego. Obecnie drużyna piłkarska „Strumień” Polanka Wielka działa w ramach sekcji piłki nożnej. Na terenie gminy znajduje się jedno boisko sportowe, cechujące się niezadawalającym stanem technicznym. Sferę przestrzenno-funkcjonalną przeanalizowano pod kątem dostępności do boiska sportowego. Jeżeli średnia odległość od obiektu infrastruktury sportowej przekraczała wartość 2000 m, jednostkę urbanistyczną klasyfikowano jako zdegradowaną w sferze przestrzenno-funkcjonalnej ([Rysunek 26](#)).

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczone są przez dwóch prywatnych przewoźników, którzy obsługują linie:

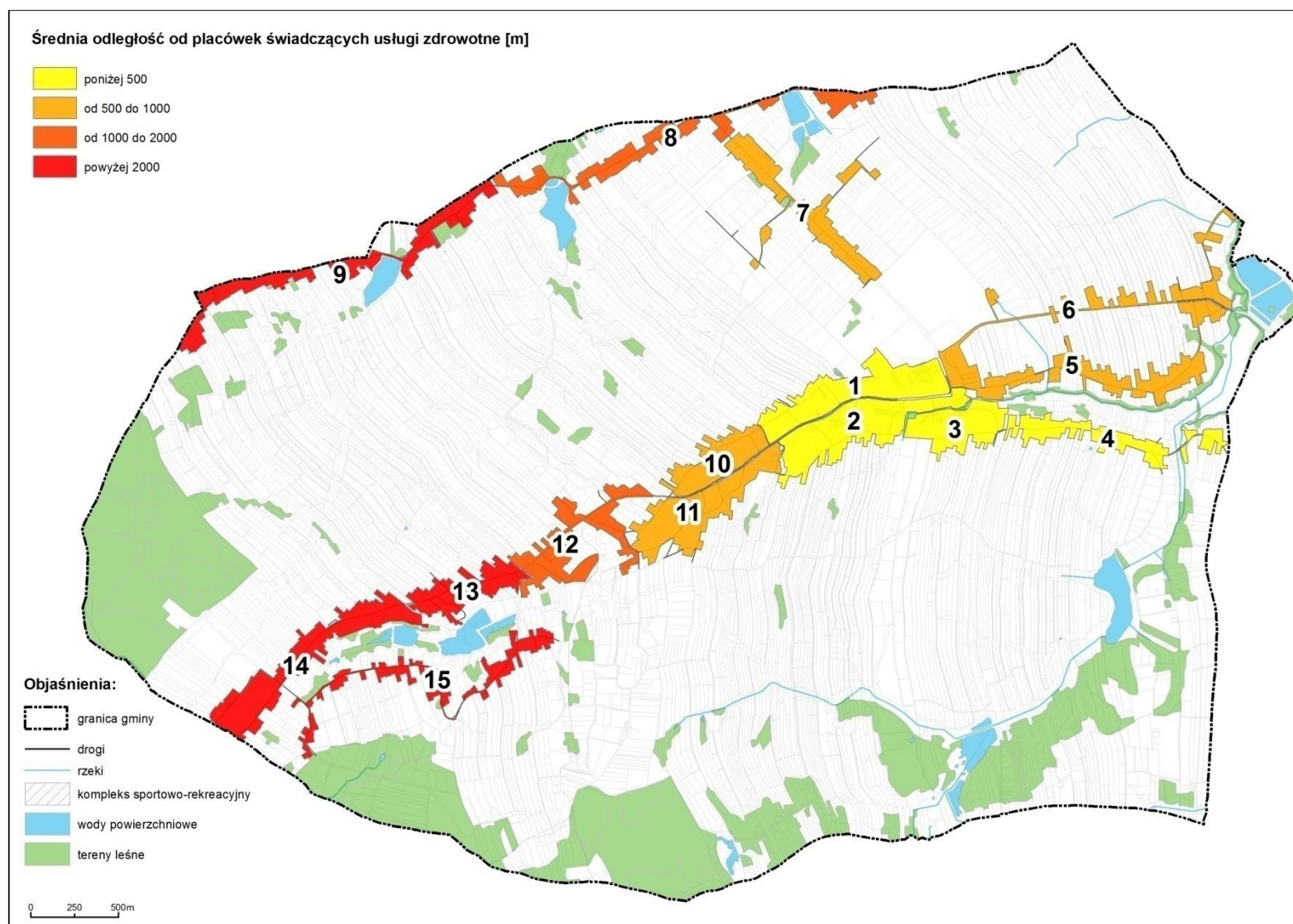
- linia „Głębowice – Osiek – Polanka Wielka – Oświęcim”;
- linia „Polanka Wielka – Osiek – Polanka Wielka”.

Na terenie gminy znajduje się 16 przystanków komunikacji publicznej: Polanka Folwark, Polanka V, Polanka IV, Polanka III, Polanka Szkoła, Polanka I, Polanka Dalachowice I, Polanka Dalachowice. Sferę przestrzenno-funkcjonalną przeanalizowano pod kątem dostępności do komunikacji publicznej. Jeżeli średnia odległość od przystanku autobusowego przekraczała wartość 1000 m, jednostkę urbanistyczną klasyfikowano jako zdegradowaną w sferze przestrzenno-funkcjonalnej ([Rysunek 27](#)).

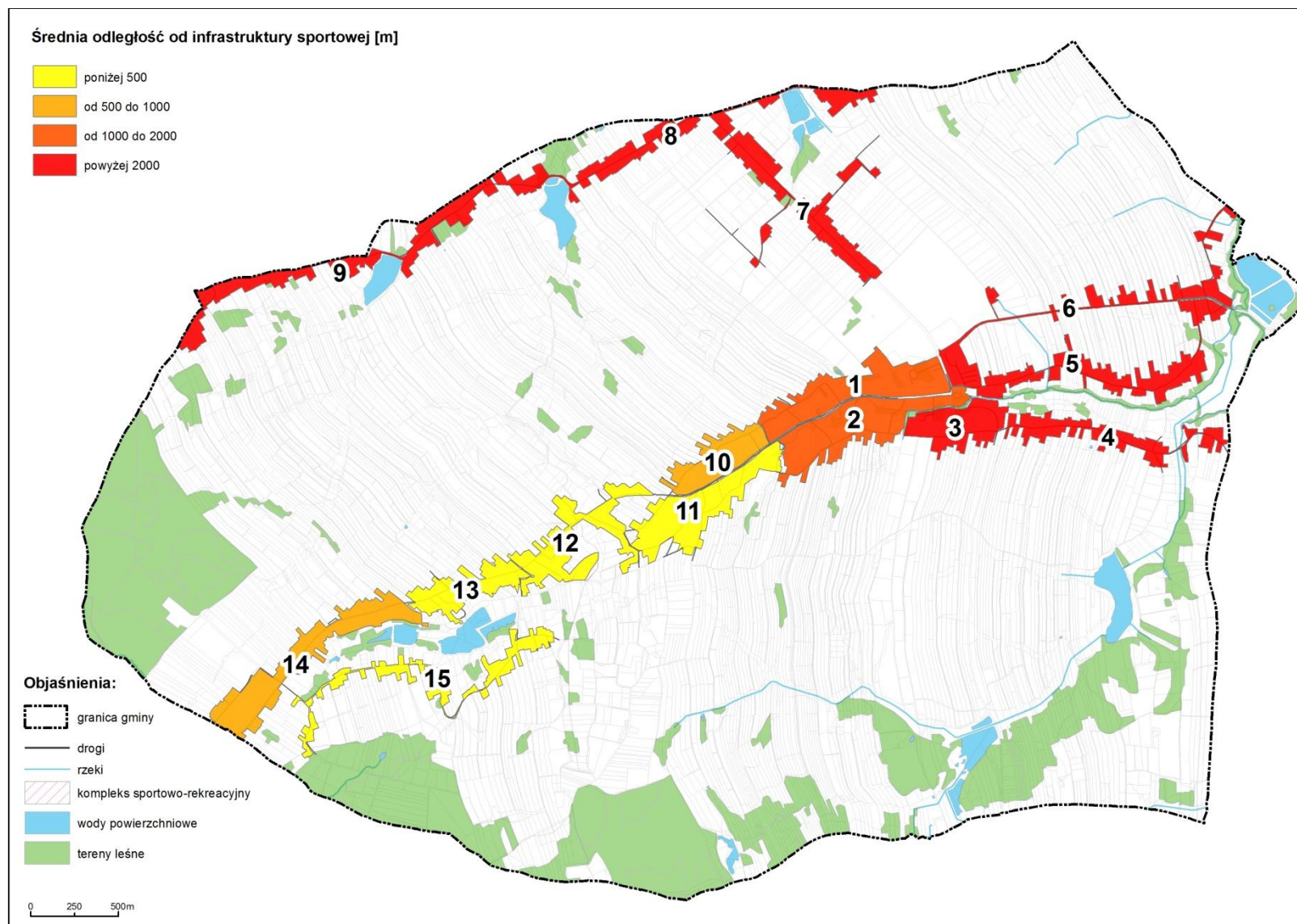
Jeżeli w jednostkach, w których początkowo nie wykazano degradacji (dostępności do placówek edukacyjno – kulturalnych poniżej 1000 m), ale po przeanalizowaniu kryteriów dodatkowych: dostępność do placówek świadczących usługi zdrowotne (średnia odległość od ośrodków przekraczała wartość 2000 m), dostępność do infrastruktury sportowej (średnia odległość od ośrodków przekraczała wartość 2000 m) oraz dostępność do przystanków komunikacji publicznej (średnia odległość od ośrodków przekraczała wartość 1000 m), dawało to podstawę do zaklasyfikowania jednostki jako zdegradowanej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej ([Rysunek 28](#)).

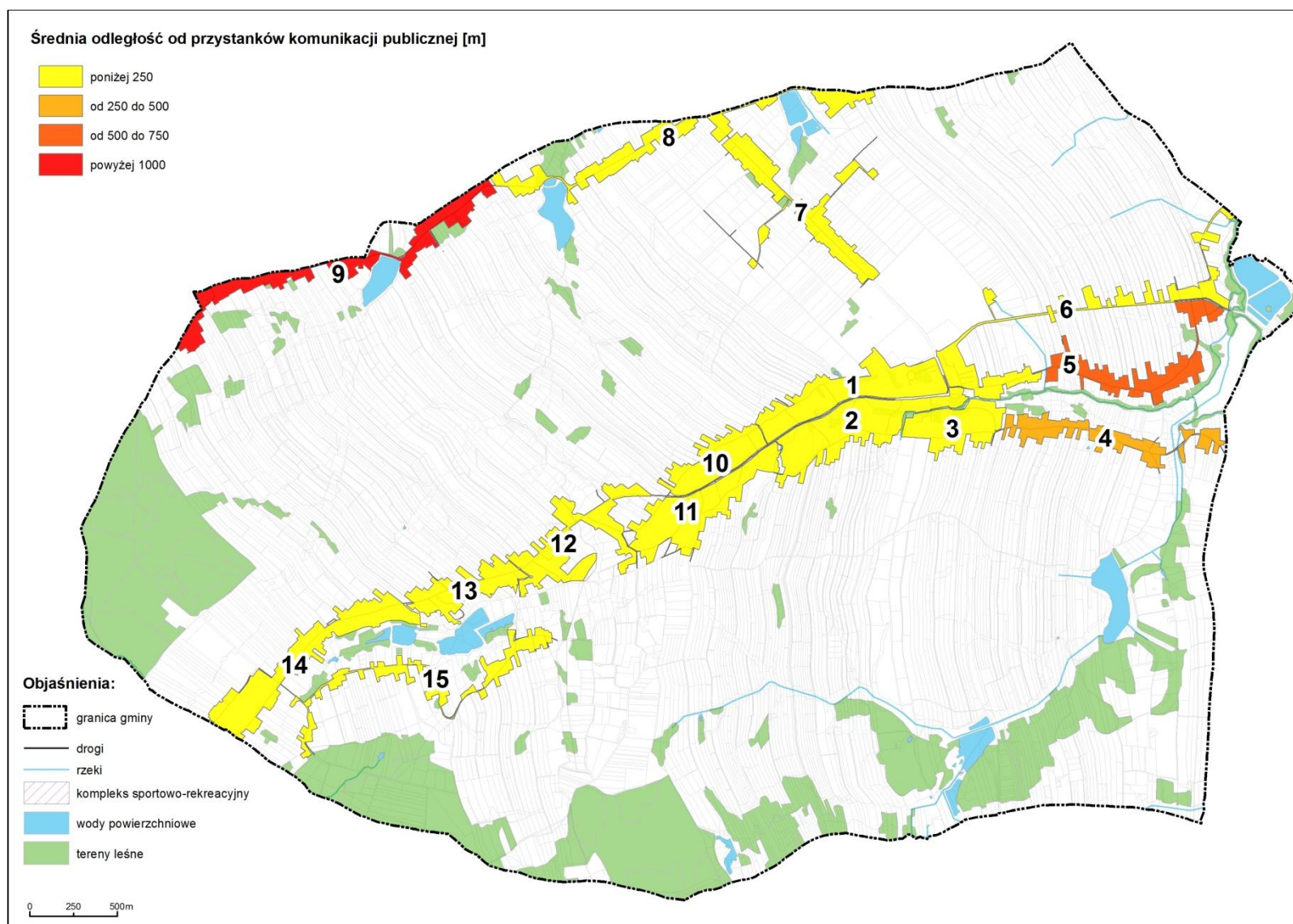
Rysunek 24. Średnia odległość od ośrodków edukacyjno – kulturalnych [m] na terenie w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

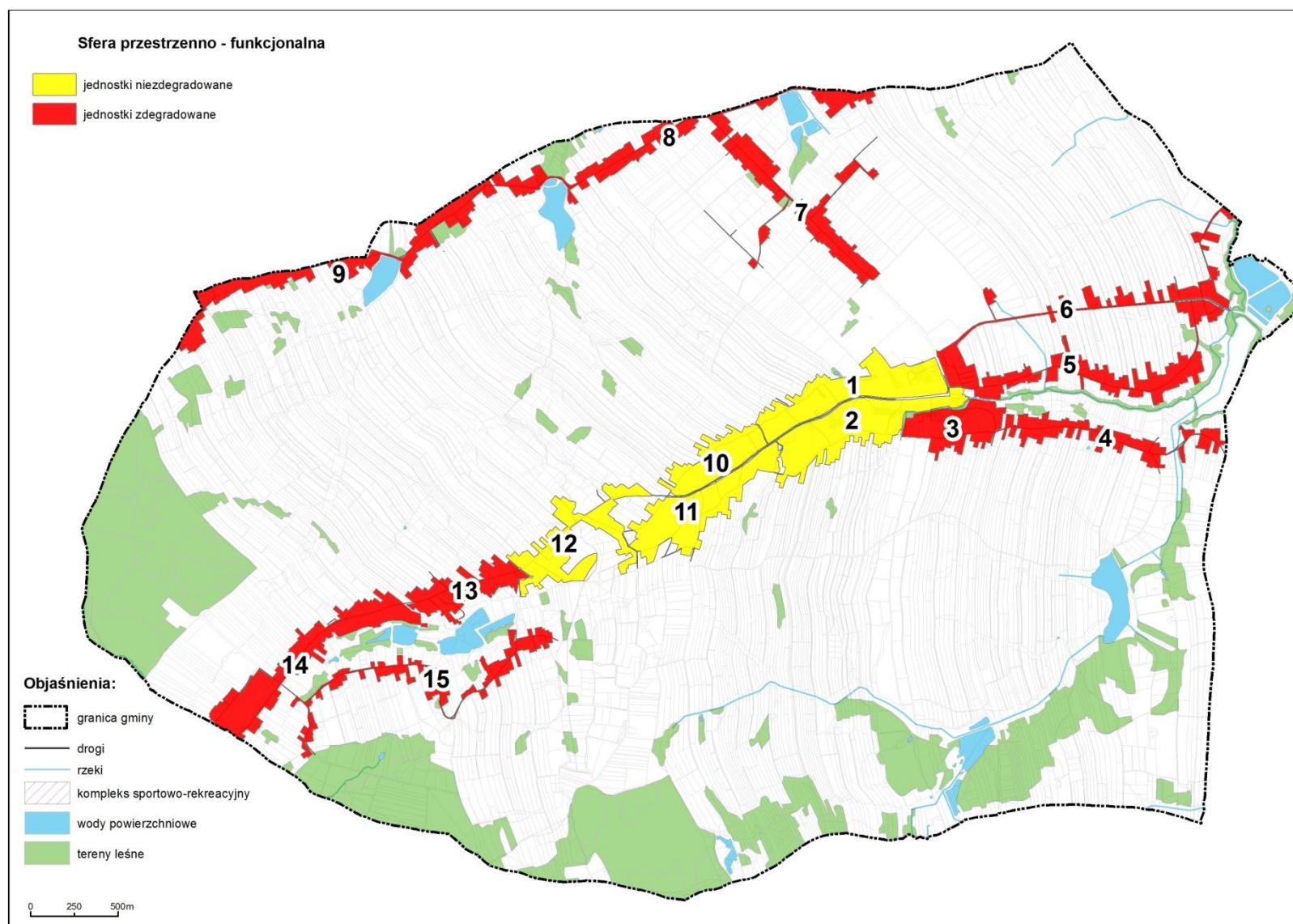
Rysunek 25. Średnia odległość placówek świadczących usługi zdrowotne [m] na terenie w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Rysunek 26. Średnia odległość od infrastruktury sportowej [m] na terenie w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Rysunek 27. Średnia odległość od przystanków komunikacji publicznej [m] na terenie w jednostkach urbanistycznych gminy Polanka Wielka.

Rysunek 28. Jednostki zdegradowane w sferze przestrzenno – funkcjonalnej na terenie gminy Polanka Wielka.

SFERA TECHNICZNA

Według art. 9 ust. 1 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, analiza sfery technicznej powinna obejmować takie zagadnienia, jak: degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych (w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym) oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Sferę techniczną przeanalizowano na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Polance Wielkiej. Ocenie poddano stan techniczny budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie gminy. Wskazano 8 tego typu obiektów. Jeżeli na terenie jednostki chociaż jeden z budynków użyteczności publicznej odznaczał się stanem technicznym niższym niż dobry, wówczas obszar klasyfikowano jako kryzysowy w sferze technicznej.

Tabela 15. Stan techniczny budynków użyteczności publicznej w gminie Polanka Wielka

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Rodzaj obiektu	Stan techniczny	Numer i nazwa jednostki urbanistycznej
1.	Budynek Urzędu Gminy Polanka Wielka	ul. Długa 61	Urząd Gminy	Średni <i>(wymagana wymiana instalacja centralnego ogrzewania)</i>	11 – Pasternik
2.	Szkoła Podstawowa wraz z Przedszkolem	ul. Długa 14	szkoła/ przedszkole	Dobry	1 - Długa
3.	Publiczne Gimnazjum	ul. Długa 175	gimnazjum	Dobry	13 – Górna Wieś
4.	Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Długa 3	zakład opieki zdrowotnej	Dobry	3 - Południowa
5.	Remiza OSP	ul. Kasztanowa 2	remiza OPS	Średni <i>(wymagana przebudowa wyjścia awaryjnego)</i>	6 - Hajduga
6.	Pawilon Sportowy	ul. Sportowa 9	pawilon sportowy	Średni <i>(wymagane docieplenie budynku oraz wymiana pokrycia dachowego)</i>	12 – Nowy Świat
7.	Budynek komunalny	ul. Długa 9	budynek komunalny	Zły	2 – Centrum

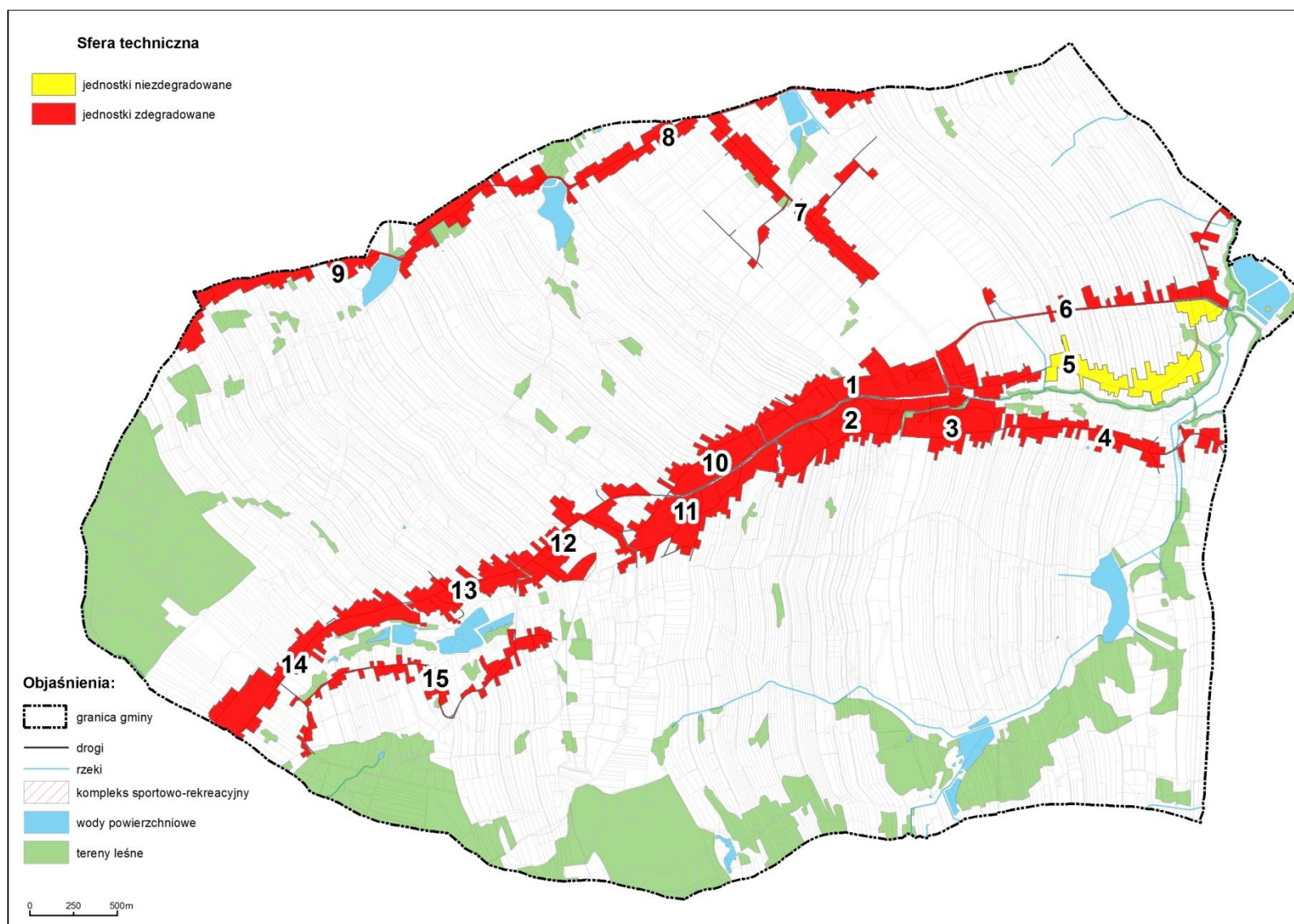
8.	Budynek komunalny	ul. Kasztanowa 5	budynek komunalny	średni <i>(wymagane docieplenie budynku oraz remont pokrycia dachowego)</i>	1 - Długa
----	-------------------	------------------	-------------------	--	-----------

Uzupełnieniem analizy sfery technicznej jest stan techniczny zabytków znajdujących się na terenie gminy Polanka Wielka. Do jednego z nich należy **Kościół p.w. św. Mikołaja** wraz z otoczeniem i drzewostanem. Stan XVI wiecznego, drewnianego kościoła jest zły i wymaga pilnej interwencji konserwatorskiej. Potwierdziła to wizja lokalna Służb Konserwatorskich w styczniu 2016 roku. Kościół od wielu lat jest nieużytkowany, lecz społeczność lokalna wyraża gotowość do wspierania inicjatywy kompleksowych prac w najbliższych latach. Przeprowadzenie pełnej kompleksowej konserwacji bryły architektonicznej wraz z otoczeniem, a w kolejnym etapie pełnej konserwacji wnętrza pozwoli na ponowne użytkowanie i tym samym na pełną prewencję konserwatorską. Podstawą do tak szerokiego planu działania jest pierwszy etap przewidziany na rok 2016 i stworzenie dokumentacji: Opracowanie programu prac konserwatorskich wraz z inwentaryzacją architektoniczną oraz ekspertyzą konstrukcyjną bryły architektonicznej kościoła p.w. św. Mikołaja w Polance Wielkiej. Środki w tym ostatnim zakresie zostały pozyskane od Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Kolejnym zabytkiem jest natomiast **zespół pałacowo - parkowy: pałac, dwie oficyny, spichlerz, budynki gospodarcze i park**, którego najstarsza część datowana jest na lata 1600 - 1630 i wymaga bieżących prac zabezpieczających i izolacyjnych. Zdecydowanie najważniejsze wydaje się zabezpieczenie fundamentów, izolacja i odnowienie elewacji zewnętrznej, oraz wszelkie bieżące zabiegi mające na celu zabezpieczenie obiektu przed działaniem niekorzystnych czynników zewnętrznych. Zabezpieczenia wymaga również otoczenie parkowe, zwłaszcza stary dąb.

Wyżej wymienione zabytki znajdują się w jednostce urbanistycznej (analitycznej) nr 1 - Długa (zespół pałacowo - parkowy: pałac, dwie oficyny, spichlerz, budynki gospodarcze i park) oraz nr 2 - Centrum (Kościół p.w. św. Mikołaja).

Kolejno, na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych w 2015 roku, przeanalizowano istotny problemem w gminie Polanka Wielka, jakim jest niewystarczające skanalizowanie na terenie Gminy (jej łączna łączna długość w obrębie całej gminy wynosi zaledwie 6,9 km). Na 4314 mieszkańców gminy jedynie 545 korzysta z kanalizacji (liczba przyłączy wynosi 109, w tym jeden punkt handlowo-usługowy). Brak dobrze funkcjonującej gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy może powodować odprowadzenie ścieków bezpośrednio do gleby i wód, co ma negatywny wpływ na środowisko oraz stan techniczny gminy. Z racji tego za wskaźnik dodatkowy badający sferę techniczną przyjęto poziom skanalizowania w danej jednostce urbanistycznej. Osoby korzystające z przyłącza do kanalizacji przypisano do jednostek urbanistycznych. W dwóch jednostkach Ogrodowa (nr 5) występuje 67 przyłączy, natomiast w jednostce nr 6 Hajduga (nr 6) jest ich 38, wówczas pozostałe jednostki zostały zaklasyfikowane jako kryzysowe w sferze technicznej.

Jeżeli w jednostkach, w których początkowo nie wykazano degradacji (dobry stan techniczny budynków użyteczności publicznej), ale po przeanalizowaniu kolejnych kryteriów: zły stan techniczny zabytków oraz poziom skanalizowania gminy (poniżej średniej dla gminy), dawało to podstawę do zaklasyfikowania jednostki jako zdegradowanej w sferze technicznej (**Rysunek 29**).

Rysunek 29. Jednostki zdegradowane w sferze technicznej na terenie gminy Polanka Wielka.

7. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

W wyniku analizy sfery społecznej oraz pozostałych sfer, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, otrzymano macierz ukazującą koncentrację negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. W **Tabela 16** plusem zaznaczono występowanie negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach. Dodatkowo kolorem czerwonym wyróżniono jednostki zdegradowane w sferze społecznej i w przynajmniej jednej z pozostałych sfer.

Tabela 16. Występowanie problemów w poszczególnych sferach

Numer jednostki	Nazwa jednostki	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	JEDNOSTKA ZDEGRADOWANA
1	Długa	+	+	+	-	+	+
2	Centrum	+	-	+	-	+	+
3	Południowa	+	-	+	+	+	+
4	Słoneczna	-	+	+	+	+	-
5	Ogrodowa	-	+	+	+	-	-
6	Hajduga	-	+	+	+	+	-
7	Dalachowice	-	+	-	+	+	-
8	Granica Włosieńska	+	+	-	+	+	+
9	Granica Porębska	+	-	-	+	+	+
10	Średnia Wieś	+	+	+	-	+	+
11	Pasternik	+	-	+	-	+	+
12	Nowy Świat	-	+	+	-	+	-
13	Górna Wieś	-	+	+	+	+	-
14	Folwark	-	+	+	+	+	-
15	Zastawie	-	+	+	+	+	-

Uwagi: + podobszary obszaru zdegradowanego, - podobszary obszaru niezdegradowanego.

Obszar zdegradowany stanowi siedem podobszarów zamieszkałych (zamieszkałych jednostek urbanistycznych), których łączna powierzchnia wynosi 110,95 ha, co stanowi 4,61% ogólnej powierzchni gminy. Zamieszkuje je 1835 osób, co stanowi 42,53% wszystkich mieszkańców gminy.

8. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

OBSZARY ZAMIESZKAŁE

Z przeprowadzonej analizy jakościowej i ilościowej wynika, że na terenie gminy Polanka Wielka znajduje się siedem podobszarów obszaru zdegradowanego, które mogłyby podlegać rewitalizacji. Jest ich więcej, niż przewiduje ustawa o rewitalizacji, która wprowadza limity dotyczące obszaru rewitalizacji: maksymalnie 30% - liczba ludności, maksymalnie 20% - powierzchnia terenu. W szczególności barierą okazała się wartość maksymalna 30% mieszkańców gminy.

Zapisy ustawy o rewitalizacji, a także szczególna koncentracja negatywnych zjawisk w badanych jednostkach urbanistycznych stały się podstawą do wskazania części obszaru zdegradowanego jako obszaru rewitalizacji, wybierając tereny, które zgodnie z *art. 10 ust. 1 ustawy* mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, w których gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszarem rewitalizacji objęto trzy zamieszkałe podobszary obszaru zdegradowanego, będące równocześnie zamieszkałymi jednostkami urbanistycznymi:

- Długa (jednostka nr 1),
- Centrum (jednostka nr 2),
- Południowa (jednostka nr 3).

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchniowo 50,89 ha (2,1% ogólnej powierzchni gminy) i zamieszkiwany jest przez 745 mieszkańców, co stanowi 17,27% ogółu ludności gminy.

Powyższe podobszary obszaru zdegradowanego zostały wskazane jako obszar rewitalizacji z uwagi na znaczne nasilenie problemów społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Granice obszaru rewitalizacji przedstawione zostały na mapie oznaczonej jako **załącznik nr 1**.

OBSZARY NIEZAMIESZKAŁE

Zgodnie z zapisem ustawy (art. 10 pkt. 3) do obszaru rewitalizacji można dołączyć tereny przemysłowe, w tym poportowe i powydobywcze, tereny powojkowe albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1-4, oraz gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1.

Na terenie gminy Polanka Wielka nie wyróżniono zdegradowanych obszarów niezamieszkałych.

9. PODSUMOWANIE

W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej i procedury delimitacyjnej wskazano obszar zdegradowany, a następnie obszar rewitalizacji, składający się z trzech podobszarów obszaru zdegradowanego, będących zamieszkałymi jednostkami urbanistycznymi (Długa, Centrum, Południowa).

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji gmina Polanka Wielka realizować będzie działania mające na celu trwałe i skuteczne wyjście z kryzysu społeczno-gospodarczego podobszarów zdegradowanych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne prowadzone będą w sposób kompleksowy przy współudziale różnorodnych grup interesariuszy.

Zdefiniowanie podstawowych problemów i podjęcie kroków zmierzających do ich zniwelowania powinno przyczynić się do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców.